

Erdem ERDEMLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANA BİLİMDALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE YÖNELİK
TUTUMU İLE SERBEST ZAMAN DOYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Erdem ERDEMLİ

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2019

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR EĞİTİMİ BİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEĞE YÖNELİK
TUTUMU İLE SERBEST ZAMAN DOYUM DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2008

HAZIRLAYAN

Erdem ERDEMLİ

DANIŞMAN

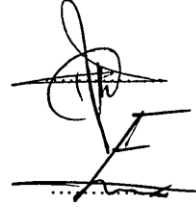
Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

BARTIN-2019

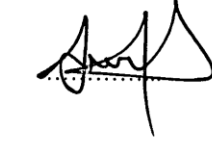
KABUL VE ONAY

Erdem ERDEMLİ tarafından hazırlanan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumu İle Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışma 03/09/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ

Üye : Dr. Öğr. ÜYESİ Fatih YAŞARTÜRK

Üye : Dr. Öğr. ÜYESİ Hayri AKYÜZ

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun ...../...../.....
tarih ve .....sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

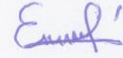
Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK'ün danışmanlığında hazırlamış olduğum "Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumu ile Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

03./09./2019

Erdem ERDEMLİ

ÖN SÖZ

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumları ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK'e, her konuda ve her aşamada destek olarak yardımını esirgemediği için çok teşekkür ederim.

Tez sürecinde büyük katkısı olan Kastamonu Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Binnur ÇELEBİ'ye, Kastamonu Üniversitesi Dr. Öğr. Üyesi Tolga ESKİ'ye, Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu idari personeline çok teşekkür ederim.

Tez savunma sınavında desteklerini esirgemeyen jüri başkanı Prof. Dr. Fatih ÇATIKKAŞ'a ayrıca jüri üyesi değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Hayri AKYÜZ'e çok teşekkür ederim.

Ayrıca yüksek lisans sürecimde bana büyük katkısı olan ve beni hiç yalnız bırakmayan Dr. Nigar YAMAN'a çok teşekkür ederim.

Son olarak tüm eğitim ve öğrenim hayatım boyunca maddi, manevi desteklerini esirgemeyen değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Erdem ERDEMLİ

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumu ile Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Erdem ERDEMLİ

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Ana Bilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2019, Sayfa: XV+ 76

Bu çalışmanın amacı, Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2018-2019 döneminde Kastamonu il ve ilçe müdürlükleri, köy okulları ve özel okullarda görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Kastamonu ilindeki MEB'e bağlı devlet okullarında 130, özel okullarda görevli olarak çalışan 5 ve toplam 135 (131 erkek ve 34 kadın) beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu", Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilen, Türkçeye uyarlanması Gökçe ve Orhan (2011) tarafından yapılan "Serbest Zaman Doyum Ölçeği" ve Ünlü (2011) tarafından geliştirilen "Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Veriler normal dağılım sergilediği için verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, t-Testi, ANOVA ve Pearson Korelasyon testleri kullanılarak analiz yapılmıştır. Toplanan verilerin analizlerinin hesaplanması aşamasında SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırma bulguları incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Spor yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum alt boyutlarına göre "Sosyal", "Fizyolojik" ve "Estetik" alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0,05$). Spor yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum toplam puanlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0,05$). Aile gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum alt boyutlarına göre "Eğitimsel" ve "Sosyal" alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0,05$). Günlük serbest zaman sürelerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman alt boyutlarına göre "Sosyal" alt boyutunda anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0,05$).

Cinsiyet değişkenine göre serbest zaman doyum alt boyutları ve serbest zaman doyum toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Yaş ile serbest zaman doyum alt boyutları, serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor

öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Meslek yılı ile serbest zaman doyum alt boyutları, serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Spor yılı ile serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Aile gelir düzeyi ile serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Ailedeki çocuk sayısı ile serbest zaman doyum alt boyutları, serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Görev yapılan yer ile serbest zaman doyum alt boyutları, serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Günlük serbest zaman süresi ile serbest zaman doyum toplam puanları ve beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum ve mesleğe yönelik tutum düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği, serbest zaman doyum ile mesleğe yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi ve spor öğretmeni, Mesleğe yönelik tutum, Serbest zaman doyum

ABSTRACT

Master Thesis

Examining the Relationship between the Attitude of Physical Education and Sports Teachers towards the Profession and the Levels of Free Time Satisfaction

Erdem ERDEMLİ

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Physical Education and Sports

Teaching Program

Physical Education and Sports Training

Thesis Advisor: Doctor Lecturer Fatih YAŞARTÜRK

Bartın-2019, Sayfa: XV + 76

The aim of this study is to examine the relationship between the attitude of physical education and sport instructors in Kastamonu province towards physical education teaching profession and free time satisfaction levels according to some demographic variables. The universe of the research consists of Physical Education and sport instructors working in Kastamonu provincial and district directorates, village schools and private schools in the period of 2018-2019. The sample of the study consisted of 130 physical education and sport instructors working in public schools and 5 working in private schools in Kastamonu province. Of these physical education and sport instructors, 34 are women and 131 are men. During the calculation of the analyses of the collected data, SPSS 22.0 package program was used.

During the research process, the researcher developed by “personal information form”, beard and Ragheb (1980) developed by the Turkish Orhan Gökçe and adaptation (2011) made by “leisure satisfaction scale” and celebrity (2011), developed by “physical education towards teaching profession attitude scale” was used. Since the data show normal distribution, parametric tests were used in the analysis of the data. The analysis of the data was conducted using frequency, percentage, t-test, Anova and Pearson correlation tests.

A significant difference was found in the attitudes of physical education teachers towards the physical education teaching profession according to gender variable ($p<0.05$). The “social”, “physiological” and “aesthetic” sub-dimensions of physical education teachers were significantly correlated with the free time satisfaction sub-dimensions according to the Sports year variable ($p<0.05$). A significant correlation was found in the total free time satisfaction scores of physical education teachers according to the sport year variable ($p<0.05$). Significant relationships were found in the “educational” and “social” sub-dimensions of physical education teachers' free time satisfaction sub-dimensions according to family income level ($p<0.05$). A significant relationship was found in the “social” sub dimension of physical education teachers according to the free time sub dimension according to daily free time periods ($p<0.05$).

There was no significant difference between free time satisfaction sub-dimensions and free time satisfaction total scores according to the gender variable ($p>0.05$). There was no significant correlation between age and free time satisfaction sub-dimensions, free time satisfaction total scores and attitudes towards the physical education teaching profession ($p>0.05$). There was no significant relationship between the year of employment and the lower dimensions of free time satisfaction, total scores of free time satisfaction and attitudes towards the teaching profession of physical education ($p>0.05$). There was no significant correlation between sports year and free time satisfaction total scores and attitudes towards physical education teaching profession ($p>0.05$). There was no significant correlation between family income level and free time satisfaction total scores and attitudes towards the physical education teaching profession ($p>0.05$). There was no significant difference between the number of children in the family and the lower dimensions of free time satisfaction, total scores of free time satisfaction and attitudes towards the teaching profession of physical education ($p>0.05$). There was no significant difference between the location of the assignment and the satisfaction sub-dimensions of the free time, satisfaction total scores of the free time and attitudes towards the teaching profession of physical education ($p>0.05$). There was no significant correlation between daily free time and free time satisfaction total scores and attitudes towards the physical education teaching profession ($p>0.05$). There was no significant relationship between attitudes towards physical education and sports teaching profession and free time satisfaction levels ($p>0.05$).

As a result, it was found that the levels of free time satisfaction and attitude towards the profession of physical education and sports teachers differed according to some demographic variables, and there was no significant relationship between free time satisfaction and attitude towards the profession.

Keywords: Physical education and sports teacher, Attitude towards the profession, Free time satisfaction

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BEYANNAME.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
EKLER LİSTESİ	xv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Cümlesi	4
1.2. Alt Problemler	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Sayılılar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Tanımlar	6
1.8. Kısaltmalar	8
BÖLÜM II.....	9
LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Eğitim	9
2.1.1. Beden Eğitimi	10
2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi	11
2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	12
2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Özellikleri.....	12
2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları	14
2.2. Zaman	14
2.2.1. Zaman Yönetimi	15
2.2.2. Zamanın Önemi	16
2.2.3. Zamanın Kullanımı	17
2.2.4. Zamanın Çeşitleri	18
2.2.5. Serbest Zaman.....	19
2.2.6. Serbest Zamanın Sınıflandırılması	19
2.2.7. Serbest Zamanın Temel Fonksiyonları.....	20
2.2.7.1. Dinlenme Fonksiyonu	20

2.2.7.2. Eğlenme Fonksiyonu	21
2.2.7.3. Gelişim Fonksiyonu	21
2.3. Doyum.....	22
2.3.1. Serbest Zaman Doyum	22
2.3.2. Serbest Zaman Doyumu Etkileyen Faktörler	23
2.3.3. Serbest Zaman Doyumun Etkilediği Alanlar.....	23
2.3.3.1. Yaşam Doyumu	24
2.3.3.2. İş Doyumu	24
2.3.3.3. Motivasyon.....	25
2.4. Rekreasyon	25
2.4.1. Rekreasyonun Özellikleri.....	26
2.4.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	27
2.4.2.1. Amaçlarına Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması	27
2.4.2.2. Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	27
2.4.2.3. Özel İşlevleri Dikkate Alarak Belirli Eylem ve Durgunluk Hallerine Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	28
2.4.3. Rekreasyon İhtiyacı	29
2.4.4. Rekreasyonuna Duyulan İhtiyacın Nedenleri.....	29
2.4.5. Rekreasyonun Etkinlik Alanları	31
2.4.6. Rekreasyonun Yararları.....	32
2.5. Tutum.....	33
2.5.1. Tutumun Özellikleri.....	34
2.5.2. Tutumun Öğeleri.....	34
2.5.3. Tutumun İşlevleri.....	34
2.5.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum	35
2.5.5. Tutum ve Serbest Zaman.....	36
BÖLÜM III.....	37
YÖNTEM.....	37
3.1. Araştırmanın Konusu	37
3.2. Araştırmanın Hipotezleri.....	37
3.3. Evren ve Örneklem	37
3.4. Araştırmanın Modeli.....	38
3.5. Verilerin Toplanması ve Ölçme Araçları.....	38
3.5.1. Kişisel Bilgi Formu	38
3.5.2. Serbest Zaman Doyum Ölçeği.....	38
3.5.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	39
3.6. Verilerin Analizi	39

BÖLÜM IV	41
BULGULAR	41
4.1. Demografik Özelliklere Ait Bulgular	41
4.2. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular	44
BÖLÜM V	51
TARTIŞMA SONUÇ ve ÖNERİLER.....	51
5.1. Tartışma ve Sonuç	51
5.2. Öneriler	59
KAYNAKLAR.....	60
EKLER.....	69
ÖZ GEÇMİŞ.....	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo No	Sayfa No
41.1. Katılımcıların Yaş, Cinsiyet, Meslek yılı, Spor Yılı, Aile Gelir Düzeyi, Ailedeki Çocuk Sayısı, Görev Yapılan Yer ve Günlük Serbest Zaman Süresi Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları.....	41
41.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri.....	41
41.3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri... ..	42
41.4. Katılımcıların Meslek Yılı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri	42
41.5. Katılımcıların Spor Yılı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri	42
41.6. Katılımcıların Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
41.7. Katılımcıların Ailedeki Çocuk Sayısı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
41.8. Katılımcıların Görev Yapılan Yer Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri.....	43
41.9. Katılımcıların Günlük Serbest Zaman Süresi Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri.....	44
4.2.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bağımsız İki Örnek T-Testi Sonuçları.....	44
4.2.2. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları.....	45
4.2.3. Katılımcıların Meslek Yılı Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları.....	45
4.2.4. Katılımcıların Spor Yılı Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları.....	46
4.2.5. Katılımcıların Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi	

Sonuçları.....	47
4.2.6 Katılımcıların Ailedeki Çocuk Sayısı Değişkenine Yönelik Anova Testi	
Sonuçları.....	47
4.2.7. Katılımcıların Görev Yapılan Yer Değişkenine Yönelik Anova Testi Sonuçları ...	48
4.2.8. Katılımcıların Günlük Serbest Zaman Süresi Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ	
Korelasyon Testi Sonuçları... ..	49
4.2.9. Katılımcıların SZDÖ ile BEÖYTÖ Toplam Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik	
Korelasyon Testi Sonuçları	50

EKLER LİSTESİ

EK	Sayfa
No	No
1. Etik Kurul Onayı.....	69
2. Serbest Zaman Doyum Ölçeği İzni.....	70
3. Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği İzni.....	71
4. Kişisel Bilgi Formu.....	72
5. Serbest Zaman Doyum Ölçeği.....	73
6. Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği.....	74

BÖLÜM I

GİRİŞ

Çevredeki tüm insanların hepimizin fikirlere, insanlara, nesnelere, kurumlara ve olaylara karşı farklı tutumlarımız vardır. Bu fikirlere, insanlara, nesnelere, kurumlara ve olaylara karşı ne şekilde tepki vereceğimiz büyük ölçüde bu tutumlarımız sayesinde değerlendirmeye alınır. Ayrıca birçok sosyal ortamda gerçekleşen davranışlarımızda, belirli bir sınıra kadar içinde bulunduğumuz ortamlara ilişkin tutumlarımız aracılığıyla değerlendirilmektedir. Tutumlarımız insanların farkında oldukları bir konu ile ilgili olarak değerlendirmelerini, olumlu ve olumsuz yönlerini, uzun zamanlı olan duygularımız, inançlarımız ile düşüncelerimizin eğilimlerini, olay, yer, kişi üzerine olumlu ya da olumsuz davranışlarımızı gösterir. Buna örnek olarak bireyler, cisimler, kuruluşlar, hadiseler, düşünceler ve benzeri durumların hepsi tutum objeleridir. Buna ek olarak bütün insanların sınırlı olmayacak şekilde tutum objesi olacaktır. Kişi etrafında olan biten birçok duruma değil özgün bir anlam ifade eden objelere karşı tutum geliştirecektir.

Tutum kelimesinin ne tür bir anlam taşıdığı konusunda ortaya çıkan birçok tariflerden bahsedilebilir. Bu tariflerden birisine göre tutum, “insana yöneltilen ve kişinin belirli olarak öge, kişi veya belirli bir konuyla alakalı olarak duyduğu duyguları, fikir ya da hareketlerini gösteren durumlardır” (Kağıtçıbaşı, 1992). Eğitim ve öğretim sisteminde okullarda geçerli olan beden eğitimi ve spor dersleri eğitimin bir bölümü ve destekleyicisi olmasının yanı sıra öğrencilerde kişilik eğitiminde de oldukça büyük bir öneme sahip olan bir ders olma durumunu da taşımaktadır. Okullarda verilen beden eğitimi ve spor dersini alacak olan çocukların birden fazla bakımdan gelişmelerine katkıda bulunmaktadır. Diğer yönden beden eğitimi ve spor dersleri bireylerin sağlıklı bir yapıda olmasına etki ederek genel eğitimin oluşmasında da önemli bir yere sahip olmaktadır. Genel eğitim sisteminde bunu yanı sıra mühim bir yere sahip olan beden eğitimi ve spor dersinin ana amacını fiziksel aktivitelere katılımı doğrultusunda pozitif tutum ile davranışların geliştirilmesi oluşturur (Hünük ve Demirhan, 2003). Bu doğrultuda beden eğitimi ve spor derslerinin genel eğitim ve öğretim yöntemi durumundaki önemli yeri durumuyla birden fazla araştırmacı beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları incelemiştir. Çocuklar eğitimleri ve öğretimleri amacıyla okula devam ettikleri zaman boyunca öğretmenler, ders konuları ile aynı sınıfa devam eden diğer sınıf arkadaşlarına yönelik çoğu zaman pozitif bir bakış açısına sahip olmaktadır. Okul içinde uyulması zorunlu olan okul kurallarına uyarlar, diğer öğrenciler ise uyumlu bir şekilde çalışırlar, arkadaşlarına sevgi ve saygı duyarlar, serbest zamanlarını kendileri için yararlı

olan faaliyetlerde bulunarak değerlendirirler. Söz konusu olan bu davranışların gösterilmesinde ise tutum çoğu zaman etkin bir şekilde rol göstermektedir (Kızılkaya, 2009). Okullarda gösterilen beden eğitimi ve spor derslerine yönelik negatif tutumlara sahip olan öğrenciler dersin veriminin azalmasına sebebiyet verebilir, beden eğitimi ve spor derslerine etkin olarak katılmayabilir, derse gereken ciddiyeti vermeyebilir ya da dersin işlenmesi durumunda çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olabilir. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik olarak öğrenci tutumlarının derse nazaran sahip oldukları motivasyonlarına bakarak biçim gösterdiği bu konuda yapılmış farklı araştırmalarla belirtilmiş bulunmaktadır (Kır, 2012). Diğer taraftan bu çalışmalarda bilhassa öğrencilerin içinde oldukları sosyal yaşamlarına ait durumların ve şartların beden eğitimi ve spor derslerine yönelik oluşturulan bu tutumları direkt etkilediği tespit edilmiştir (Üstüner, 2006).

Diğer alanlardaki derslerde olduğu üzere Beden Eğitimi ve spor dersinin hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi ilerleyen duruma tesir eden birçok değişkenin önem arz eden nitelikte yakından ilgili bir durumdur. Buna göre değişkenler içinde fazlasıyla önem taşıyanlardan birisi de söz konusu derslerin öğretimini gerçekleştiren öğretmenler ve onların nitelikleri ile ilgilidir. Beden eğitimi ve spor dersinin bitiminde öğrenciler, sağlıklı bir fiziksel bünyeye hakim olmaktadır. Başka türlü olarak kişinin sağlığını etkileyen aşırı kiloların verilmesinde etkisi olması, bazı sakatlık durumlarında buna ek olarak ileriki ömürlerinde oluşabilecek kalp ve dolaşım sistemi sorunlarının önlenmesi diğer bir bakımdan iyileştirilmesi beden eğitimi etkinlikleri açısından oldukça önemli olmaktadır (Toksöz, 1991). Hareket edebilmeyi öğrenmesi ile hareketler yoluyla birlikte öğrenme durumunu bir amaç olarak edinen beden eğitimi, eğitimin amacına hareketler sayesinde katkıda bulunur (Aracı, 2001). Çocuğun gelişmesinde ya da ileri hayatında belirleyici rol gösteren beden eğitiminin genel eğitimin bir bölümü olacağını söyleyebilmekteyiz. Beden eğitimi ve spor dersinin temeli öğrencilerin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini en son seviyeye çıkarmasında etkili olmaktadır. Beden eğitimi ve spor dersinin bu özellikleri sağlayabilmesi öğrenci, öğretmen ve öğretim programı arasında sağlıklı ve uyumlu bir yapıda olması gerekmektedir. Beden ve spor eğitimi dersinden birinci derecede, öğrenci ve beden eğitimi ve spor dersine girecek olan öğretmen etkilenmektedir (Gülüm, 2008).

İnsanlar, boş zamanlarında buldukları yerden uzaklaşmak, rahatlamak, havayı değiştirmek, seyahat etmek, görmek, sağlıklı olmak, heyecanlanmak, farklı deneyimler elde etmek gibi farklı amaçlarla, evin haricinde ya da dâhilinde kapalı olmayan ya da kapalı olan alanlara sahip yerlerde, şehirde veya kırsalda aktif olmayan ya da aktif bir durumda

faaliyetlerde bulunurlar. Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarına katılım sağladıkları bunlara benzere faaliyetleri tarif etmiş bir olgudur (Hacıoğlu ve arkadaşları, 2003). Rekreasyon, bireyleri tazeleme ve yenileme olarak işlev görür. Bireylerin sorunları çözmesi ve iyi vakit geçirmesi için fırsatlar yaratır. Rekreasyon fiziksel gelişim veya yapıdan ziyade zihinsel bir ses olarak kabul edilir. Rekreasyon bireyin yaşam tarzı içinde tepkisel bir tutum, bir yaklaşım ve psikolojik bir yanıt olarak kabul edilir. İnsanların boş zamanlarında yer aldığı faaliyetler olarak tanımlanan Rekreasyon, ortak bir yaklaşımdır ve aktivitenin bireyleri bir şekilde tatmin etmesi gerektiği belirtilmektedir (Torkildsen, 2011). Rekreasyon, fiziksel gücü onarmayı ve insanların boş zamanlarında zihinsel kapasitelerini zenginleştirmeyi amaçlayan zorunlu faaliyetlerin aksine, özgürce seçilen ve sosyal çevreyi değiştiren faaliyetler olarak da tanımlanır (Karaküçük, 2008).

Sanayi devriminden bugüne kadarki olan zaman diliminde, insanların hayat biçimi devasa bir şekilde varyasyon göstermektedir. Gösterilen varyasyonun yanında getirilen fazla çalışma yükünün yanı sıra, sıradan yaşam tarzı ile çevresel etkilerden negatif yönde etkilenen insanların bedeni ve ruhi sağlığını yeniden elde etmeye çalışmaları ya da devam ettirmeleri önemli bir gereksinim olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylesine bir gereksinim; çağdaş toplumlarda rekreasyon adı altındaki etkinliklerle karşılanmaktadır. Toplumların çevresel tehditler ve negatif durumların etkilerini gidererek buna ek olarak beğeni ile hoş bir durum duymak için, bireysel tatmin duyacak, iş ile mecburi gereksinimler özgü kalan zamandan ötürü tek başına bununla birlikte bağlantılı olmayan boş olan vakit içinde, tamamen kişinin istekleri doğrultusunda ve gönüllü olarak ferdi ya da grup içinde seçim yapılan etkinliklerin tümü rekreasyon olarak adlandırılmaktadır (Nahavandi, 1997).

Çağımızda toplumlar yoğun iş temposuna ayak uydurmak zorunda kalmıştır. İş yaşamının stres ve yorgunluğunu üzerinden atmak isteyen insanlar, beden ve ruhen canlanmak, eğlenmek amacıyla kendi özgür iradesi ile katıldığı rekreasyon etkinliklerine ihtiyaç duymuştur. Çağımızdaki teknolojik gelişmelerle insan gücüne dayalı işlerinde düşüş meydana gelmiştir. Bu yüzden insanların boş zamanları artış göstermiştir. Diğer taraftan elektriğin yaygın hale gelmesiyle bireyler, akşam vakitlerinde de boş zamanlarını değerlendirme imkanları doğmuştur. Bireylerin boş zamanları arttıkça boş zaman etkinliklerine istekleri de artmaktadır. Bu istekleri karşılamak, boş zaman etkinliklerini daha etkin ve kaliteli hale getirilmesi, insanların sosyalleşmesi ve toplumsal olarak hazır hale getirilmesini sağlamak, sağlıklı kuşakların oluşmasını sağlar hale getirmek için rekreatif etkinliklerin ve yerlerin oluşturulması sağlanmalıdır. Bu nedenden ötürü yerel yönetimler

rekreatif yerlerin yapılması ve idare edilmesini sağlamalıdır. Özel kurumların rekreatif hizmetleri sunması amacıyla imkanlar kolaylaştırılmalıdır (Alan, 2018).

1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın hedefi, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeylerinin incelenmesi hedefi ile yapılan bu araştırmanın alt problemleri aşağıda maddeler olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkisine yönelik olarak;

- Cinsiyet
- Yaş
- Aile Gelir Durumu
- Ailedeki Çocuk Sayısı durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkisine yönelik olarak;

- Meslekteki Kıdem Yılı
- Spor Yılı
- Görev Yaptığı Yer
- Günlük Serbest Zaman Süresi durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırmanın hedef evreni Türkiye'deki beden eğitimi ve spor öğretmenleridir. Örneklem grubu ise Kastamonu ilindeki okullarda öğretmenlik yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri gönüllü olarak katılımcıları oluşturmaktadır. Kastamonu ilindeki okullarda

öğretmenlik yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeylerinin incelenmesi çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile Kastamonu ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin cinsiyet, yaş, meslekteki kıdem yılı, spor yılı, aile gelir düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, görev yaptığı yer ve serbest zaman süreleri gibi faktörlerin hangi yönde etkisi olduğunun araştırılması açısından önem teşkil etmektedir. Yapılan çalışmayla gelecekte bundan sonraki çalışmalara benzer kaynak oluşturması bilimsel nitelik taşıması öngörülmektedir. Diğer taraftan ortaya çıkacak olan sonuçlar ile beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumları, serbest zaman doyum düzeyleri ile rekreasyon alanında önemli bir boşluğu doldurulacağı düşünülmektedir.

1.5. Sayıtlar

Veri toplama aracının bütün hakları kapsadığı ayrıca fikirleri ortaya çıkaracak boyutta olduğu

Ölçme aracının yeterli biçimde geçerli ve güvenilir olduğu

Evrenden alınan örneklem grubunun evreni temsil ettiği

Katılımcıların anket soruların doğru yanıt verdiği sayıtlı olarak kabul edilebilir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmacının bu araştırmadaki sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir.

- Araştırma, Kastamonu vilayetinde görev yapan Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve 2018-2019 eğitim-öğretim yılı ile sınırlı kalmıştır.
- Araştırmada, konu ile ilgili elde edilen kaynaklardan sağlanan bilgiler ile sınırlıdır.
- Araştırma, Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırmada toplanan verilerin geçerliliği, ölçeğin kullanıldığı zaman ile sınırlı kalmıştır.

1.7. Tanımlar

Beden Eğitimi: Beden eğitimi; çeşitli spor etkinliklerine benzer olarak eğitim veren eksiksiz bütün aktiviteleri bünyesinde bulunduran tam bir tanım olmakla birlikte bedensel aktiviteler içinde ve bedensel aktiviteler aracılığı ile yapılan bir eğitimidir. Beden eğitiminin bireyin ruhsal, fiziksel ve zihinsel yapısına pozitif etkisi bilime dayanarak kanıtlandığı zaman eğitim tanımının içine beden eğitimi tanımı da dahil edilmiştir. Beden eğitimi pedagojik bir disiplin, bilim ve sanat olmakla birlikte, eğitim alanında da olmak üzere bireyin tutum ya da alışkanlıklarına doğru ilerlemiştir (Özmen, 1999). Bu nedenle çağımızdaki bireyler sağlıklı nesiller oluşturmak nedeniyle beden eğitimi ve sporunu genel eğitimin bölünmez ayrıca bütünleyici bir kısmı şeklinde görmektedirler. Bilhassa okullar beden eğitimi aktivitelerine yönelmesinde ayrıca pratik sağlanmasında ciddi ölçüde önem göstermektedir (Bilge, 1989).

Spor: Oyun ile birlikte müsabakayı bir bütün haline getiren, bedeni kabiliyetleri çok olmasından dolayı, galip gelenleri mükafatlandıran, artan seviyede oyun çaba bununla birlikte yoğun kasları gerekli hale geldiği takdirde devamlı ve sıkı çabayı zorunlu hale getiren bir uğraştır. Spor, kişinin doğal yaşamını, beşeri çevre durumuna koyan, kazandığı kabiliyetleri geliştirmeye gayret gösteren, makul nizam çerçevesinde, materyalli ya da araçsız birey veya grup olarak tam zamanını alarak meslekleştirerek yaptığı sosyal ve toplumla bütünleştirerek, ruh ve fiziği geliştiren yarışmacı, dayanışmacı ve kültürel bir olgu olarak yer alır (Erkal, 1982).

Eğitim: Eğitim, kişileri ve toplulukları düzenli bir hayat tarzına götürmesi ile hakim olduğu bilgi, kabiliyet ya da ölçüleri uygun bir biçimde sonraki nesile ulaştırma ile bireyin davranışlarını yaşantılar yolu ile değiştirme sürecidir (Yetim, 2000).

Beden Eğitimi ve Spor: Beden eğitimi ve spor beraberinde olduğunda; İlhan ve Yavaş'ın fikrinde, Milli Eğitiminin genel olan prensiplerine makul bir biçimde bireyin bedeni, ruhi bununla birlikte fikri gelişimini sağlayan olgulardır. Oyun, cimnastik, sportif etkinliklerin temeliyle birlikte bireyin bedeni olarak güçlü, fikri olarak uyanık ya da ruhi olarak iyi bir biçimde olmasının sebebi şeklinde görülmektedir. Bunun gibi tanımları ayrıca beraberindeki bağı sağlamaya uğraş gösterirken, birbirlerinin sağlam olan ilişkilerini öldürmeden, beden eğitimi mi, spor mu benzer biçimde çıkmaza girmeksizin beden eğitimi ve spor tanımları bütünüyle düşünülmesi gerekmektedir (Yaylacı, 1998).

Öğretmen: Bireyi, ailesi ile milleti için faydalı ve erdemli bir insan ve vatandaş olarak yetiştirebilen kişilere denir. Bu durumdan bakıldığı zaman ülkemizin geleceği öğretmenlerin mesleklerinde göstereceği başarı ile alakalıdır (Tekışık, 1986).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni: Beden eğitimi ve spor öğretmeni, öğretmenlik vazifesini mukaddes bir meslek gibi görerek, Atatürk ilkeleri ile birlikte inkılaplarına sadık olacak biçimde, Türk Milli Eğitim yöntemine uygun olarak eğitimini vermekte olan, siyasi propagandalarda olmayan, bireyin hak ile hürriyetine hürmet ve sevgisini hiçbir zaman esirgemeyen, fanatik düşünceler içerisinde bulunmayan, bilhassa hür düşünebilen ya da söz söyleyen, haktan ayrılmayacak şekilde dürüstçe bununla birlikte erdemli bir şekilde tutum gösteren bireylerdir (Tamer, 2001).

Tutum: Tutum kavramını, kişilerin objelere, fikirlere, kuruluşlara, durumlar ile diğer bireylere bağlı düşünce, his ya da davranışların organizasyonunu yapan eğilim olarak ifade edilir. Bir başka tarife göre tutum; kişileri nesnelere, semboller, durumlar ve bireyleri karşısında belli davranışlar göstermeye sebebiyet veren öğrenilmiş eğilimlerdir (Başer, 2009).

Rekreasyon: Kişilerin, boş zamanını değerlendirmek amacı ile kendi istekleri doğrultusunda katıldıkları, doyum gösteren etkinliklerdir (Hazar, 2003).

Zaman: Zaman, Bireyin ömrünün fazla ya da az vakitli bir daha olmayan başı ile sonu belirli olan saatle ölçülen bir ögedir (Hazar, 2003).

Doyum: Kişilerin kendisi ve hayatı ile gerçekleşmesini istedikleriyle gerçekte olanların karşılaştırılması ile gerçekleşen durum veya sonuçtur (Özer ve Karabulut, 2003).

1.8. Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

Vd: Ve Diğerleri

Ark: Arkadaşları

Akt: Aktaran

TDK: Türk Dil Kurumu

Edt: Editör

SZDÖ: Serbest Zaman Doyum Ölçeği

BEÖYTÖ: Beden Eğitimi Öğretmenlerine Yönelik Tutum Ölçeği

SPSS: Statistical Package for Social Sciences

Dr. Öğr. Üyesi: Doktor Öğretim Üyesi

Arş. Gör.: Araştırma Görevlisi

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi

P: Anlamlı Farklılık Değeri

r: Anlamlı İlişki Değeri

SS: Standart Sapma

Sd: Serbestlik Derecesi

N: Frekans

>: Büyüktür

<: Küçüktür

%: Yüzde

BÖLÜM II

LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Bireyleri diğer türlerden ayıran en büyük özelliklerden birisi olan sağladıkları veriler ile deneyimleri günümüz kuşaklara iletmeleridir. Bu sebepten ötürü eğitim ile öğretim yöntemleriyle hareket etmektedirler. (Arıkan ve arkadaşları, 2006). Sosyal hayatın bir eseri durumu ile doğan eğitimin birden fazla tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlardan birkaçı aşağıda söylenmiştir;

Eğitim; küçük yaşta bireyleri insan olacak şekilde yetiştirme sanatı, başka bir deyişle ise eğitim; bedene ve ruha kabiliyetli bir biçimde iyiliği sağlamak olarak tanımlar (Özmen, 1999).

Ertürk, (1979)'e göre ise eğitim; “kişinin tutumlarında, hayatı yoluyla ayrıca kasten istediği şekilde değişimi sağlama durumudur.” Bu ifadeye göre eğitimin içerikleri şu şekilde özetlenmektedir:

- Eğitim ilerleyen bir süreçtir
- Eğitim sürecinde, kişinin tutumlarının istediği biçimde değişimi hedeflemektedir.
- Eğitim vasıtasıyla tutumlardaki değişim kasten oluşmaktadır.
- Eğitim sürecinde kişinin hayatı esas olarak alınır.

Eğitimin toplumsal, siyasal, ekonomik ile kişiyi geliştirme gibi işlevleri bulunmaktadır. Toplumsal olarak işlevlerini üç alt başlık adı ile söylenebilir. Bunlar; topluma ilişkin kültürü uyarlamak, kişi gösterdiği hayata uygunluğu temin etmek, araştıranla bununla birlikte kültürel etkin unsurlar sağlayan bireyler beslemek şeklinde sıralanabilir. Eğitimin siyasi işlevlerini; toplumların birey yetiştirme şekline müsait bir biçimde devletin anayasal şekline bununla birlikte resmine yakın bireyler sağlamak için hedef alınır. Eğitimin insanları yetiştirme işlevleri; bireylerin beden, zihin ile ruhsal biçimini yaratmak şeklinde nitelendirir. Ekonomik olarak vazifesi ise; bilinçli yetiştirici ile bilinçli tüketici geliştirmek olarak nitelendirilebilir (Büyükkaragöz, 1999).

Modern biçimde eğitim almış bireyler içinde yaşadıkları devletin serveti olarak görülürler. Toplumun hazinesi olmuş bireyin eğitim görmesi ya kendileri ya da millete yarar sağlayacak duruma getirilmesi, zorunludur. Zira devletin gelişmesi tam olarak eğitim sistemine bağlıdır (Aytaç, 1970). Eğitim; içinde olduğu toplulukların siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel unsurların etkisi altında kalarak bir düzen görür bundan dolayı eğitim yöntemini, topluluk yöntemi ile topluma ilişkin gereksinimlerden ayrı muhakeme etmek muhtemel olmamalıdır (Bilge, 1989). Özetle “davranış değiştirme durumu” olarak ifade edilen eğitimin ve ancak onun kalitesinin devletlerin kalkınmışlık durumlarının yegane belirleyicisi olan, çağımızda herkes tarafından tartışmasız olarak kabul görmektedir. Yaşadığımız “bilgi döneminde” bilginin hızla artış göstermesi, haberleşme yöntemlerinin artması ile teknolojinin yayılması eğitimden umduğumuz ümitleri farklılaştırmıştır (Arslan, 2000).

2.1.1. Beden Eğitimi

Beden eğitimi ile bireyin hayatının, çağımız evreninde birbirine girmiş iki unsur şeklinde görmekteyiz. Hangi yaşın bireyi olursa olsun bilinçli yapılan beden eğitimi bütün hayat süresi içinde bireyi zinde ve huzurlu kılmaktadır. Beden eğitimi aynı zamanda ahlak, kültür, kişilik sağlık ile eğitimi geliştirmektedir (Balcıoğlu ve arkadaşları, 2003). Her türlü branştaki kalkınmalar er geç insan gücüne dayanır. Ekonomi alanında, eğitim ve öğretim branşında, beyin veya beden işçisi olsun, çalışan insanların iştirak edecekleri en büyük hisse verimdir. Bu yüzden bunu sağlayan en etkili çözüm olan spor ile diğer beden eğitimi aktiviteleri büyük önem sarf etmektedir. Bu yüzden bütün ileri devletlerin, beden eğitimi ve spor branşına maddi kaynaklar vererek büyük emekler göstermektedirler (Sucuoğlu, 1993).

Beden eğitimi ve spor dersi kişilerin bazı özelliklerindeki gelişmeleri göstermektedir. Beden eğitimi, bireyin fiziksel etkinliklere katılması koşuluyla davranışlarında kasten beden eğitimi ve spor dersi amaçlarına yakışır şekilde oluşturma biçimidir. Beden eğitiminde eğitim sürecinin diğer branşlardan farklı bir biçimde hareket yolu ile öğrenmesi esas alınır. Başka bir deyişle beden eğitimi “fiziksel hareketler amacıyla bireyin eğitime sürecidir.” Hareketli olmayı kavraması, ana hareketler ve beceriler, spor, cimmastik, su alanında yapılan etkinlikler ve dans aktiviteleri gibi birçok bedensel aktivitelerin öğrenilme sürecidir. Hedef, her çeşit beden eğitimi programları vasıtasıyla, bireye bedenini en etkili ve verimli bir şekilde nasıl kullanılacağını öğretmekten geçer (Erhan, 2009). Eğitimden beklenti, kişilerin bilmediği yeteneklerini ve güçlerini açığa çıkarmak en üst seviyeye erişebilmesine yardımcı

olmaktadır. Kişilerin gelişimi fiziksel, zihinsel, duygusal, toplumsal fiziki eğitim ile olası hale gelmiştir. Hareketli olma ile hareketler aracılığı ile öğrenmeyi hedefleyen beden eğitimi, temel eğitimin vazgeçilmez unsuru olmakla birlikte genel eğitimin hedeflerine faaliyetler sayesinde etki eder. Küçük bireylerin fiziksel aktivitelerle birlikte her öğrencinin hareket beceri sınırının en üst seviyelere çıkarmasına yardım etmektir. Aynı anda küçük bireylerin fiziksel, zihinsel, sosyal ile birlikte duygusal gelişimlerinin de en üst seviyeye çıkmasına yardım etmektir. Buradan bakıldığında beden eğitimi; okul beden eğitimi programlarında fiziksel etkinliklere ve öğrenci gelişimine, bilgisine, davranışlarına, motor gelişimi ile davranışsal kabiliyetlerine faal olarak katkı yaratmak için gerçekleşen ayrıca fiziki sürecin devamını sağlayan hareketlere dayalı yaşam biçimidir (Pate ve arkadaşları, 1998).

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Geçmişten bugünüme kadar gelmiş olan beden eğitimi ve spor farklı değişikliklere uğramıştır. Bunların yanı sıra değişmekle kalmamış her geçen zamanda önemini daha arttırır hale gelmiştir. İlk insanların mağaralarda hayat sürdüğü zamanlarda beden eğitimi ve spor iyi olmayan yaşam koşullarında insanların hayatını devam ettirebilmesi adına zorunlu yapılan doğal hareketler olarak karşımıza çıkarken, çağımızda bireylerin ferdi ya da grup ile yaptığı eğlendirici, sosyalleştirici, sağlık için yapılan aktiviteler halini almıştır. Çağımızda bireyler, beden eğitimi ve spora faal olarak katılım sağlamaktadır. Buna örnek vermemiz gerekirse gündüz erken saatlerde kalkıp koşu yapacak olan, yüzmeye giden ya da spor salonlarında vakitlerini geçiren bireyleri örnek olarak gösterebiliriz (Aracı, 2006).

Beden eğitimi ve spor, sağlıklı insanların oluşumunda, kişiliklerinin oluşmasında, moral ile motivasyonunun fazlalaştırılmasında milli yönden güçlü kuvvetli, ortak duygulara sahip bireyler ve dolaysız olarak ilgili eser bırakan aktivitedir. Beden eğitimi ve spor bireylerin zihin ya da fikir olarak gelişim sağlamasıyla birlikte fiziksel gelişimlerin ahenk içinde olması toplulukların içinde hayatlarını sürdüren kişilerin sıhhatli, dengeli, verimli hatta çok iyi bir şekilde hayatlarına devam etmelerinde mühim bir yere sahiptir. Bununla birlikte toplulukların beden eğitimi ve spor aktiviteleri içinde olmaları bunun bitiminde de kazanacakları başarılarıyla birlikte kendi ülkelerinin ve uluslarını ifade edebilmeleri ve propagandalarını yapmaları yönünden önemli role sahiptir (İnal, 2015). Beden eğitimi ve spor, eğitimin bütün olarak içerisinde birey ve topluluklar yönünden araç olabilirken aynı zamanda bir amaç da olabilmektedir. Bununla beraber beden eğitimi ve spor fiziksel ile ruhsal şekilden sağlığımızı direk olarak etkilemektedir. Bilişsel yönden daha dinç, düzenli

ve iyi olmamızda önem teşkil eder. Fiziksel yönden gücümüzün, kuvvetimizin ve dayanıklılığımızın artmasına, olumlu yönde iş verimi, becerikli, yaratıcı ve faydalı olmamızı sağlar. Uluş olarak kural ve yasalara saygı gösteren ve bunlara uyması gerektiğini bilen, iyi şeyleri tebrik eden, başarmak için farklı yollar bulmaya çalışan, başarısız olduğunda eksikleri görmesi gereken, bilinci yerinde bir ulus oluşturur (Harmandar, 2004).

2.1.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bireysel ayrıca meslek açısında ilgili birden fazla yükümlülükleri bulunmaktadır. Ders dışında kalan, okulun tesisleri ve okul zamanı ile sınırlanan birden fazla yükümlülükleri vardır. Öğrencilerle olan çalışmaların dışında başka öğretmenler, idareciler ile topluluklarla yapılan çalışmalar günlük okul çalışmalarından çok süre gerektirir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni 30-70 civarındaki mevcut dersliklerdeki ders çizelgeleri dışında genel olarak okul içi ya da okullar arası sportif aktivitelerle ilişki kurmak zorundadır. Bunun dışında okulla bağlantısı olan toplantılara katılması zorunludur. Öğretim vazifesinin yanında ders çizelgeleri, birim ve etkinliklerle hazırlık gerçekleştirmektedir. Milli bayramlara göre (23 Nisan, 19 Mayıs) bu bayramlar öncesinde hazırlıkları yapmak, törenlerde bulunmak ve bu kutlamalar amacıyla okulun haricinde gerçekleşen toplantı ile işlere katılması beden eğitimi ve spor öğretmenin yapması gereken işlerdir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni öğrencinin gelişimini sağlamak amacıyla ona emir vermemekte, ona rehber olma, öğrencinin vücudunu bilmesi bununla birlikte çevreye uyum göstermesi amacıyla emek göstermektedir. Öğretmen yalnızca bilgi ileten veya beceriyi öğreten değil, sorunlarını çözüme yardımcı, disiplinde tutarlı davranmasını sağlayan, medeni dünyadaki gelişmeleri takip edip öğrencilere aktaran, konu anlamında alanına hâkim olan, öğretmeni değil, öğretmeni ön planda olmasını sağlayan bireydir (Demirhan ve arkadaşları, 2002).

2.1.4. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenin Özellikleri

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri eğitim ve öğretim verdiği okullara eşofman ile spor ayakkabısı ile gelen bireylerdir. Bundan dolayı okullarda dikkatleri üzerinde toplamalarına neden olur ve bu durum öğrencilerin dikkatlerini çekebilen bir durum halini alır. Tam olarak bu durumdan ötürü öğretmen bütün özellikleriyle birlikte öğrencilerine örnek olmak zorundadır. Öğretmen, öğrencilerinde ne kadar ne kadar olumlu bir izlenim bırakabilirse o öğrenci bir o kadar fazla pozitif geri dönüt alabilir. Öğretmen, öğrencilerine pozitif bir şekilde örnek olursa ve bununla beraber öğrencilerine aktaracağı fazla bilgileri

verirse nitelikli ve başarılı bir netice her zaman ortaya çıkacaktır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin nitelikleri dört alt başlık altında incelenmiştir. Öğretmenin, devamlı öğrencilerle birlikte iç içe olmasından dolayı, beden açısından görünüşleri, genç yaştaki öğrencilerin onlara saygı ve sevgi göstermeleri ile birlikte öğrencilerin gözünde değerli durumda olmaları bakımından önem arz etmektedir. Spor giyimleri ile birlikte, sağlıklı ve fiziksel görünüşleri ile öğrencilere karşı örnek bir durum sergilemelidir. Yüksek düzeyde bedensel açıdan kabiliyetli ve yetenekli olmalıdır. Hareketlerin gösterimi ve öğretilmesinde birden fazla farklı alanda yüksek performans gösterilmeli, öğretmenin ana becerileri ve koordinasyonları ortalamanın üstünde olmalıdır (Aracı ve Aracı, 2014).

Öğretmenlik işini yapan bütün insanların işinde istikrarlı bir durumda ilerleyen, öğrencilerinin karşısında dengeli ve herkese eşit bir şekilde davranmayı bilen, işini yavaş ve kararlı şekilde halleden, yaşına ve işine orantılı davranan ve bununla birlikte çevresindeki insanlara uyum sağlayan insanlar olması son derece önemlidir. Etkin bir eğitim havası yaratmak isteyen öğretmenlerin sabretmeyi bilmeleri, hoşgörü nezaketinde bulunmalı, istikrarlı ve soğukkanlı olmalıdırlar. Öğrenciler ise derslerinde karşılarında bu tarz özelliklere sahip olan öğretmenlerin olmasını isterler. Öğretmen, etkili olarak organize olabilmeli ve bununla birlikte idare ile ilgili detayların sistemini sağlayabilmelidir. Düşünce ve fikirlerini anlayabilecek bir durumda, sözlü ve yazılı şekilde iletebilmeleri önem arz etmektedir. Öğretmen ileteceği konuyu öğrencilerine onların anlayabileceği şekilde göstermelidir. Bunların dışında öğrenciler beden eğitimi ve spor öğretmenine okul ortamındaki pozisyonunun yanı sıra öğretmenin kendisine ait özellikleri için de saygı duymalıdır. Beden eğitimi ve spor bölümü, zekânın ön planda olduğu bir alandır. Öğretmen bulunduğu yerdeki ortam ile sağlam ilişkiler kurabilmeli, hızlı bir şekilde tanışabilmeli, ortama uyum sağlayıp çevresindeki insanlara değer ve saygı göstererek örnek olabilmelidir. Kendisinin göstermiş olduğu özellikleri öğrencilerine iyi şekilde gösterebilmelidir. Öğretmen önderlik görevini öğrencilerine hâkim olarak değil onlara rehberlik edip yapılacak olan planları beraber yapabilmelidir. Özetle beden eğitimi ve spor öğretmeni; güzel bir şekilde iletişim içinde olan, disiplinli olan, öğrencilerinin motivasyonu sağlayan, karakterli olan, saygı ve sevgi duygusunu ön planda tutan, mesleğine istekli ve arzulu olabilen, dış görünümüne ilgili olan bir birey olmalıdır (Aracı ve Aracı, 2014).

2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Amaçları

- Atatürk ile düşünürlerin beden eğitimi ve spor hususunda ortaya attıkları nutukları izah edebilme.
- Ulusal bayramlar ile kurtuluş günlerinin kavramını ile önemini anlayabilme, kutlamalarda olmaya gayret gösterme.
- Adaletli yaşamın yarattığı durum ile alışkanlıklar yaratabilme
- Genel sıhhat nizamları ayrıca ilk yardım göre alakalı bilgi, yetenek, davranış ile alışkanlıklar sağlayabilme.
- Beden eğitimi ve sporun sağlığa faydalarını öğrenerek serbest vakitlerini spor aktiviteleriyle değerlendirmeye gayret sağlama.
- Arkadaşça oynama ayrıca müsabakayı kazanını tebrik etme, kaybetmeyi kabullenmesini bilme, hile ile haksızlığın karşısında durabilme.
- Doğayı sevme, güzel hava ile güneşten yararlanabilme.
- Grup olarak iş yapma ayrıca grupça davranabilme alışkanlığı gösterebilme.
- Vazife ile mesuliyet sahibi olmasını amaçlama, öndere uyum sağlama ayrıca önderlik gösterebilme.
- Güven duygusunu sağlayabilme ayrıca zamana göre hızlı ölçülü olabilme.
- Bütün haklarını güzel kullanabilmesini sağlama ayrıca koruyabilmesini sağlama.
- Sinir, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirebilmeyi sağlama.
- Güzel duruş alışkanlığı edinebilmeyi sağlama.
- Ritim ile müzikle beraber hareketleri yapabilmeyi sağlama (Çöndü, 2004).

2.2. Zaman

Zamanın tanımı; canlı, canlı olmayan bütün varlıkların yaşam ölçütü sağlayan, kullanma yetkisi olmayan, borç olarak değil yalnızca yararlanılan ayrıca yitirilen tekrarlanması muhtemel şekilde kullanılmayan, cisimlerin evrendeki durumlarına nazaran ölçütü olan ayrıca kısımlara ayrılan ögedir (Eren, 1993). Genel olarak yokluğundan şikâyetçi olduğumuz, fakat temelde sürekli bulunan zaman tarifi bireyden bireye farklılık sağlayan bağlantılı ögedir. Kimisine oranla devamlı akış şeklinde ayrıca eskiye döndürülmesi imkânsız olan, başkalarına oranla da çember çevresinde dönüşümü sağlayan karşılanması problem olmayacak şekilde gösterilmektedir. Zamanı çember şeklinde biçiminde akarsuya benzeten insanlar hataya uğrayarak zarar etmektedir. Zira bireyin devasa ayrıca kıymetli serveti olarak adlandırılan zaman hep akın halinde olmuştur (Yazıcı, 1998). Yani hâkim

olarak gördüğümüz zaman hiç durmadan akmakta ayrıca eskiye dönülemeyen olgu şeklinde gözükmektedir.

Zaman bireye göre var olduğundan günümüze kadar fazla yer etmiştir. Bireyin kendine katkı sağlamasında ayrıca istediği her branşta başarılı olsa da kazanımında zaman olgusunun ölçütü çok fazladır. Zaman tanımı, bireylerden ayrı olarak topluluklar içinde aynı şekilde gelişim göstermiştir. Çalışma yaşamını, toplumsal durumlarını, eğlence ve dinlenme alışkanlıklarını da düşünce içinde düzenleyen topluluklar, başkalarına göre ayrıca fazla gelişim sağlamışlardır (Karaküçük, 2005). Zamanın değerini anlayabilen bireyler, ondan en güzel durumda ne şekilde faydalanabileceklerini mükemmel şekilde bilmektedirler. Çağımızın ünlü kalemlerinden zaman kavramıyla ilgili bunları aktarıyor: “Hayata devam etmek hedefiyle zamanı güzel bir durum olarak görün; yani hayatımızın nedeni tam olarak budur. Zamanı yok etmek kötü bir suikasttır. İş yapmak adına kendinize vakit ayırın çünkü kazanmanın temeli tam olarak bu şekildedir. Düşünmek için de kendinize vakit ayırın, çünkü bu şekilde kuvvetli ve güçlü olursunuz” (Bennet, 1992). “Vaktini iyi bir şekilde programlayamayan bir birey kaçınılmaz olarak stres içindedir. Vakitsizlikte şikâyet eden bireyler, genel olarak vakitlerini ne şekilde harcayacaklarını bilemeyenlerdir. Zamanını denetleyememek yaşamını denetleyememektir” der. Zaman ifadesiyle söylenen bunlara benzer cümleler zamanın insanlar adına çok fazla önem arz ettiğini ortaya koymaktadır (Baltaş, 1990).

2.2.1. Zaman Yönetimi

Bireylere göre görelili oluşan zaman ifadesinin idaresi aynı olmayan bir şekilde tarifler yapılmaktadır. Bütün araştırmacılar söz konusu olan zaman yönetimini kendisi için anlam taşıdığı bir şekilde yorumlama çabasıdır. Zaman yönetiminde, zaman ifadesinin açıklanması değil, olağan zamanda neler yapılması gerektiğinin tasarlanmasıdır (Erdem ve Kaya, 1998). Zamanın idaresi, zamanın hedefleri, sorumlulukları, hazları ile toplum hayatı içeren aktiviteleri aynı anda yürütebilecek bir durumda planlanması anlamını taşımaktadır (Özgen, 2002). Zaman yönetimi, gayelere ayrıca gayelere aktarması da önemli bir kaynak durumunda olması gereken zamanı iyi bir şekilde yararlanma gayretidir. Çağımızda zamanın yararlarını veya zaman yönetimi bireyler için fazla ciddi bir konu haline gelmiştir. Zaman kullanımının yeri sadece zamanın denetimi anlamını taşımaktadır, ancak zamanın denetimi bireylerin yaşamının ölçüsünü arttıran en büyük öğelerden birisidir (Alay, 2000). Zaman denetiminde ciddi yere sahip olunan yer ise insanın güç seviyeleri ve

aktiviteleri arasında bir uyum göstermesidir. Bu uyumda dikkatli olmak insanların zaman yönetiminde birtakım negatif durumlarla karşı karşıya kalmasının önüne geçer ayrıca verimliliği artan seviyeye getirir (Balcı, 1990). İnsanlar zaman yönetimini pozitif ayrıca iyi durumda kullanabilirlerse hem bireysel hem de çalışma yaşamlarında açık bir seviyeye hâkim olduklarının farkına varırlar. Bununla birlikte insanların iyi bir şekilde hissetme düzeyini, hayata karşı olumlu bir şekilde bakmalarını sağlar. Zaman denetimi, bireyin hususi ile çalışma yaşamında hedeflerine etkin ya da verim alarak ulaşım sağlayabilmesi amacıyla plan yapma, planlı olma ayrıca denetleyebilme ve benzeri denetim işlevlerini öz etkinliklerini yapabilme ve değerlendirme durumudur. Zaman, bireylerin fazla iş yaparak çoğaltabilecekleri durum değildir. Zaman denetiminin asıl hedefi bağlı bir şekilde gerçekleşen vakti çoğaltmak değil, buna bağlı zaman durumunda tasarlanan etkinliklerin boyutunu arttırmaktır. Zaman denetimi, bireyin hususi ile çalışma yaşamında hedeflerine etkin ayrıca iyi durumda ulaşması amacıyla tasarım, organize edebilme ile kontrolü sağlamaya benzer denetim işlevlerini öz etkinliklerini yapma durumudur (Erdem, 1999). Buna benzer kaynaklarda olan farklı tariflere nazaran özet çıkartılması gerekirse zaman denetimi aslına bakılırsa bireyin özünü ayrıca yaşamını kontrol etmesiyle eş değerdir. İyi bir şekilde yararlanılamayan zaman yaşamın boş yere akmasından farklı bir durum olmamıştır. Vakti güzel bir şekilde denetleyebilmek yaşamın daha iyi bir şekilde gerçekleşmesini gösterir. Aslında bireylere adaletli bir şekilde verilen eşi olmayan zamanı güzel bir şekilde harcanmıyorsa bireylerin kötü, mutlu bir şekilde olmamaları ve yaşamdan doyum sağlayamamaları ve benzeri durumlar olacaktır (Özer ve arkadaşları, 2009).

2.2.2. Zamanın Önemi

Zaman yaşamdır ve zamanı boş bir şekilde kullanmak yaşamı gereksiz harcamak ifadesini göstermektedir (Bayer, 1974). Zaman iyi kullanılırsa değer görür. Aslında bu eğitim ile medeniyet durumudur. Eğitim, okul ile bulunduğu yer bünyesinde bütünleşmektedir. Zamanı verimli bir şekilde değerlendirmek amacıyla öncelik olarak bireyin özünü ciddi bir şekilde bilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak ne yapması gerektiğini bilmeli, hedeflerinin hangi şekilde olacağını kavramalıdır. Neyin yapılıp yapılmayacağını limitlerini ciddi bir şekilde görmelidir. Fikir ile detaylarda vakit yitirmeyip, az bir vakitte fazla çalışmak, vakti verimli bir şekilde değerlendirmek ifadesini taşımaktadır. Bunun dışında hedef ile en ilk başta yapılması gerekenler verimli bir şekilde değerlendirilip, yalnızca gerekenin uygulanması, vaktin verimli harcanması anlamına gelmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1987). Özetle insan vaktini iyi bir şekilde değerlendirdiğinde değer olarak üst

seviyelere çıktığını görüp hâkim olması gerektiği vakti verimli biçimde uygulamalıdır. Vakti verimli kullanabilmek, güzel ile etkin bir şekilde olmasını göstermek diğer bir yönden bireyin çalışma yaşamına istirahat ile sefahat sürmesine, biyolojik ve fizyolojik gereksinimlerin olumlu bir şekilde olmasına zaman üniteleri ile zaman üniteleri bağlantısındaki dengeyi verimli şekilde sağlayabilmesiyle sınırlıdır. Yaşama başlayan bireyin yaşama sadık kalmasında, vakit anlayışı ciddi bir önem arz etmektedir. Vaktin ciddi bir değer olduğunu yeterli şekilde bilmek, vakti verimli biçimde kullanabileceğimiz bir durum olarak olmayıp, aslında zaman yönetimini etkin durumda değerlendirmeyi de gerektirmektedir. Bu bilgiler ve alışkanlıklar doğrultusunda yaşamın her zamanını güzel bir biçimde değerlendirerek, bireyin kazanımında çok fazla etkili olacaktır (Canan, 1997).

2.2.3. Zaman Kullanımı

Zamanın etkin ile verimli bir şekilde kullanılması çok önemlidir. Zamanın yanlış ve verimli olmayan bir şekilde kullanımından çıkan sorunlar bireyi ve tüm toplulukları etkilemiştir (Aydın, 2000). Zamanı güzel kullanmak, bireyin kendine, iş hayatına, sosyal yaşamına, dinlenmesine ayrıca eğlenmesine, biyolojik ve fizyolojik gereksinimlerin sağlanmasına ayrılan vakit birimlerinde dengeyi ciddi bir şekilde sağlayabilmesini gösterir (Karaküçük, 1997). Zaman güzel bir şekilde kullanabilmek için, öncelik olarak bireyin kendisini tanıması gerekmektedir. Aslında, ne yapacağını, amaçlarının ne şekilde olması gerektiğini ve bu hedeflerin yaşama bunun dışında çalışmaya bağlı olarak boyutların neler olacağını bilmelidir. Sonuç olarak kendini iyi tanıyan insanlar neyi yapıp yapmayacağını güzel bir şekilde belirlerlerse hâkim olduğu zamanını daha iyi bir şekilde kullanabilir (Kaya, 2011).

Zaman değerlendirmesi alışkanlık durumudur. Kesinlikle alışkanlığı kazanmak gereklidir. İlke şeklinde düşünüldüğünde “fazla zararlı planlar da plan yapmamaktan güzeldir” şeklinde söyleyen fikir adamlarıyla aynı düşünceleri düşünmek gereklidir. Bu cümlelerden de anlaşılması üzerine zaman kullanımında olmazlardan biri zamanın planlanmasıdır. Hâkim olduğumuz zaman etkin bir biçimde değerlendirip ayrıca değerlendirme sayesinde davranırsak, vaktimizi daha etkili değerlendirdiğimizi görmüş oluruz. Kısaca birey vakti güzel değerlendirmek ile iyi bir şekilde yönetmek durumundadır. Yani zaman,

- Tasarruf edilmeyen
- Veresiye alınamayan

- Kiralanması olmayan
- Satın olarak alınmayan
- Teksir edilmeyen
- Nakit ve benzeri toplanılmayan
- Hammadde ve benzeri stoklanmayan olgudur (Karaküçük, 1999).

2.2.4. Zaman Çeşitleri

Zaman tanımı birden fazla araştırmacı aracılığıyla birden fazla araştırmaya konu olmuştur. Zaman çeşitleri de beş değişik alt alana ayrılmıştır. Bunlar genel olarak; Biyolojik, gerçek, algılanan, ekonomik ve yönetsel zamanlardır.

- **Biyolojik Zaman:** Bireyin fiziki olarak hissettiği zaman çeşididir. Alışkanlıklara bakarak kurulur. Örnek olarak; kuşların göç etmesini bilmeleri gibi.
- **Gerçek Zaman:** Saatin gösterdiği zaman çeşididir. Objektiftir, fiziki durumlara göre gerçekleşen bir zaman çeşididir.
- **Algılanan Zaman:** Kişinin psikolojik olarak hissettiği zaman çeşididir. Her yaşanan olayın değişikliğine göre farklılık gösterir. Kişi sıkıldığında herhangi bir şey beklediğinde zaman çok yavaş bir şekilde geçmeye başlar, kişi kendi içinde olduğu durumdan çok mutlu olduğu durumda ise zaman hızlı geçer.
- **Ekonomik Zaman:** İşletme tarafından zaman, belli bir ürün harcanan zaman sürelerinin toplamı olan bir zaman çeşididir. Ekonomik duruma göre zaman, gerçek bir ölçme birimidir. Örnek olarak; yapılan emeğin karşılığı olarak ücret, saat, gün gibi.
- **Yönetsel Zaman:** İdari süreçlerin etkinlikle işe koşulması durumunu içeren bir zaman çeşididir (Sunay, 2009).

Şimşek ve ark. göre ise zaman yedi farklı çeşitten oluşmaktadır. Sunay'ın zaman çeşitlerine ek olarak sosyolojik zaman ve örgüt zamanı da eklenmektedir. Bunları da şu şekilde sıralayabiliriz:

- **Sosyolojik Zaman:** Kişisel takvimlere bağlı olarak, kişilerin yapmış oldukları eylemler için bir araç niteliğini taşır. Bayram, tören, anma günleri ile yıl dönümü gibi kişileri bir araya getiren toplumsal eylemi anlatmaktadır.

- Örgüt Zamanı: İşçiler ve makinelerin teşkilatın ürün ile hizmet üretmeleri için belli sürede bitmesi gereken işlere sarf edilen sürelerin toplamına verilen bir zaman çeşididir (Şimşek ve arkadaşları, 2009).

2.2.5. Serbest Zaman

Serbest zaman günümüz kavramıyla 19. yy. bitimi ile kullanılmaya başlamıştır. Ülkemizde boş zaman ya da rekreasyon kavramıyla alakalı biçimde yazılmış literatürlerde öncelikle “boş zaman” ifadesi ekseriyetle kullanılmış olsa bile sonraki zamanlarda gerçekleşen çalışmaların çok olmasıyla “leisure” ifadesi boş zaman ile değil serbest zaman ifadesinin karşılıdığı ön görülmüştür. Ayrıca önceki cümleye eş olarak, Kelly (1990); şayet vakit dilimleri içinde herhangi bir durum yapılıyor ise o zaman boş zaman değildir biçiminde yorumlamaktadır. Söylenen cümlelerden hareket ederek araştırmada boş zaman ifadesi kullanılmayacak serbest zaman ifadesi ile tarif edilecektir. Serbest zamanın öncelik olan çağdaş ifadelerinden birisi Veblen (2005) aracılığıyla uygulanmıştır. Veblen serbest zamanı: zamanın imal etmeden direk harcanması gereken bir durum şeklinde tarif etmiştir. Bu tarifi yaparken Veblen’in üstünde durmak istediği kısım; serbest zamanın, çalışma hayatından ya da başka mecburi şekilde uygulanan aktivitelerden aynı olmayarak hiçbir şekilde kazanım elde etmemesidir (Kelly, 1990). Fransız Sosyolog Joffre Dumazedier (1990), serbest zaman aktivitelerini, bireyin iş, aile içi ile toplumsal zorunluluklardan farklı şekilde, rahata kavuşmak, uzak bir yerde olmak, veya bilgi ile topluma katılımı çoğaltmak amacıyla kendi isteği doğrultusunda yapıcı olan kapasitesini uyguladığını rastgele aktivite şeklinde ifade etmiştir (Kraus, 1971).

2.2.6. Serbest Zamanın Sınıflandırılması

Etkinlikler; ekiplere, hedeflere ya da yapılış yerlerine göre değişik şekilde sınıflandırılmaktadır (Hacıoğlu ve arkadaşları, 2015). Ancak en yaygın olarak değerlendirilen gruplandırma türü süreler göre gruplandırma dır. Bu duruma göre serbest zaman ikiye ayrılmaktadır.

Uzun Süreli Serbest Zaman:

- Küçük yaş dönemi serbest zamanları
- Senelik izin serbest zamanları

Kısa Süreli Serbest Zaman

- İş vaktinin sonunda serbest zaman
- Hafta sonlarındaki serbest zaman
- Kısa süredeki tatiller (Hacıoğlu ve arkadaşları, 2015).

Torkildsen (2005)'de serbest zaman zamanı 4 ayrı grupta incelemektedir. Bunlar şu şekilde sıralanmaktadır.

- Zaman olarak serbest zaman: Serbest zaman tanımı iyi zaman etkiyle açıklanmaktadır fakat sadece para kazanmak amacıyla ayrılan zaman değil diğer zorlu işler için ayrılan zamanın da serbest zaman tanımına eklenmesi gerekmektedir.
- Etkinlik olarak serbest zaman: Serbest zaman ifadesi genellikle aktivite kavramı ile beraber açıklanmaktadır. Bu aktiviteler sadece fiziksel olarak algılsa da, zihinsel ve duygusal unsurları da içermektedir.
- Rekreasyon olarak serbest zaman: Serbest zamanın anlamdaşı olan "rekreasyon" sözcüğüdür. Fakat bu iki kavram birbirinden genel olarak ayrıdır. Serbest zaman ömrün ana gereksinimlerini sağlamasından sonra geriye kalan zaman dilim şeklinde ifade edilirken, rekreasyon ise serbest zamanda yapılan tüm aktivitelere verilen isimdir.
- Yaşam biçimi olarak serbest zaman: Serbest zaman kavramını kimi zamanda bir ürün, deneyim ya da süreç olarak ifade etmek mümkündür. Bu duruma göre; serbest zaman kişinin kültürel, çevresel ve diğer faktörlerin etkisi altında kurtulması, hayatı sevmesi, yaşamdan zevk alması ile bu tür aktiviteleri hayatın bir parçası olarak görmesi olarak ifade edilir.

2.2.7. Serbest Zamanın Temel Fonksiyonları

Toplumsal etkenler kültürel yapı, ekonomik etkenler, aile yapısı, meslek, gelir düzeyi, yerleşim yeri, yaş ve cinsiyet birçok faktöre bağlı şekilde farklılık gösteren serbest zamanın üç genel işlevleri bulunmaktadır. İşlevler aşağıda maddeler halinde gösterilmektedir (Karaküçük, 2005).

2.2.7.1. Dinlenme Fonksiyonu

Karaküçük (2005) göre dinlenme fonksiyonu; serbest zamanı çok fazla karakterize yapan ayrıca değişik algılarla, iş yaşamı süresince kullanılan genel bir işlev gördüğü

belirlenmiştir. Aslında, çalışmadan sonra stres ile yorgunluk atma ve benzeri bedensel yıpranmalar ile sinir gerilimlerini yok eden işlev gördüğü belirlenmektedir. İş vakitlerinin 11-14 saat civarında görüldüğü sanayi devriminin başlarında çalışanlar, serbest zamanlarında dinlenme fonksiyonunun yalnızca fiziki kuvveti tekrar kazanmak ifadesinde değerlendirmişlerdir.

2.2.7.2. Eğlenme Fonksiyonu

“Can sıkıntısını ortadan kaldıran ya da rahatsızlıktan sonra eğlenme ile rahatlamayı tarif yapan”, yarışmaların oyun hazzına ağırlık olarak görülmediği bütün sportif mücadeleleri ayrıca başka aktiviteleri ya çaba göstererek isterse edilgen olarak günlük gereksinimlerin ihtiyaç duyulmadığı birtakım etkinliklerde bulunma olanağını yaratır (Brotherten, 1991). Eğlence, bireyin yaşamdan zevk almasını, hayatına farklılıklar getirmesini sağlar. Bu durumdan bakıldığı zaman, kişiler çok farklı biçimde eğlenmektedirler. Bazı bireyler zevk aldıkları ortamlara gider, bazı bireyler ise arkadaşlarıyla güzel zaman geçirmeyi tercih edebilir. Televizyon izleyerek eğlenenlerde çok fazladır. Yemek yeme, yaşamak gibi eğlenmek de bireylerin bir ihtiyacı olduğu görülmektedir (Howe, 2002).

2.2.7.3. Gelişim Fonksiyonu

Gelişim işlevi, kişinin fikirlerini, günlük hareketlerin otomatizminden idare eden, yaygın toplumsal katılıma öncelik veren, bireyin benliğini iyi bir şekilde yukarılara taşımaya ayrıca uygulanmaya meyilli, buna ek olarak çıkarıcı olmayan aktiviteleri içermektedir (Karaküçük, 2005).

Serbest zaman; bireyin hem kendi ya da diğer bireylere göre tüm zorunluluklar ile bağlantıları yok ettiği, zamanı ile öz olarak istekleri doğrultusunda seçim yapacağı aktivite ile uğraş sağlayacağı vakit şeklinde aslında bireyin tam bir biçimde özgür ile hür bir şekilde bulunduğu çalışma yaşamının arta kalan vakit biçiminde ifade edilmektedir. (Meyer, Brigtbill ve Sessoms, 1970)’e göre yapılan tarifte göre boş vakti; mecburiyet hissini fazla olmadığı, bireyin kendi yargı ile istekleri doğrultusunda değerlendirdiği, istekleri doğrultusunda zaman parçası bulunduğunu vurgulamıştır (Tezcan, 1994).

Genel hatlarıyla ele aldığımızda serbest zaman (leisure), farklı biçimlerde ifade edilmektedir. İlk olarak zaman, ikinci olarak etkinlik, üçüncüsü ise deneyim olarak ele alınmaktadır. Zaman olarak çalışmak ve zorunlu olan etkinlikler dışında kalan hür zaman

dilimi ile yandaş şeklinde değerlendirilmektedir. Etkinlik hür vakitlerde gerçekleşen etkinlikler, tecrübe şekline göre, istekli ayrıca içinden gelerek kendi isteği ile yönelim sağladığı etkinliklerde olmasıdır. Jackson ve Scott (1999) kişiler içi, kişiler arası ile yapıcılık sağlamak üzere üç farklı unsurdan söz etmişlerdir.

Türkiye’de özellikle son yıllarda serbest zamanlarını kullanım şeklinden önemli açıda gelişmeler olmuştur. Bu şekilde üniversitelerini Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında oluşmuş Rekreasyon Eğitimi Bölümleri serbest zaman ve rekreasyon ifadesine farklı durum kazandırmış olup ve branşta fikir sahibi olan birey rakamlarında bariz şekilde artış göstermiştir (Erenci, 2006).

2.3. Doyum

Doyum, kişisel ihtiyaçların bilinçli olarak veya bilinçsiz bir şekilde tamamlanmasını ölçme derecesine verilen ifadedir. Boş zaman yaşamımızda çoğalan ve önemli bir yere sahip olan bir durumdur. Yani birden fazla ihtiyacı karşılamaktadır, stresi en alt seviyeye indirir, etkin öğrenmeyi artırır bununla birlikte bedensel, zihinsel sağlık arasındaki dengeyi sağlamamıza yardımcı olur. Mannel, Zuzanek ve Larson (1998) söylediklerine uygun olarak boş zaman doyumunu, yaşam doyumunu algısının gelişmesine sebebiyet vermektedir (Wang ve arkadaşları, 2008).

2.3.1. Serbest Zaman Doyumu

Serbest zaman doyumunu araştıran çalışmalar, boş zaman tutumlarını çok güzel bir şekilde anlamlarına yardım etmektedir. Serbest zaman doyumunu bireyin boş vakitlerindeki faaliyetlerini anlayabilmesi ya da kişisel olumlu duyguları üstüne yerleşmiştir (Du Cap, 2002). Kişisel olarak değişkenlik gösteren boş vakit isteklerine sınırlı bir şekilde; kişisel serbest zaman çalışma metotları ancak bunlara benzer aktivitelere ne tür kişiler geliyor problem cümlesine bağlı kalmadan buna ek olarak kişilerin mutluluk sonuçlarıyla birlikte araştırmaları gerekmektedir (Du Cap, 2002). Beard ve Ragheb (1980) serbest zaman doyumun “olumlu etkilerin serbest zaman etkinlikleri ile kararlarının neticesi şeklinde kazanım sağladıklarını” söylemişlerdir. Özetle bireyin temel olan serbest zaman tecrübelerinden gösterdiği doyum şeklidir. Bireyin kişisel gereksinimlerini karşılaması veya karşılayamaması, doyum sürecinin olumlu neticelerin durumuyla ilgili olmasıdır. Serbest zaman doyumunu kişinin serbest zaman tecrübelerinden hangi şekilde tatmin sağladığının seviyesini göstermektedir. Olumlu duyguların memnuniyeti, kişisel gereksinimlerin

sağlanmasıyla oluşmaktadır (Du Cap, 2002). Pek çok yazar serbest zaman doyumunu ile serbest zamana katılma sıklığı aralığındaki bağlantıyı araştırmışlardır. Beard ve Ragheb (1980) kişinin serbest zaman doyumunun fazla bulunduğu aktivitelerde katılım sıklığının bariz biçimde fazla bulunduğunu söylemişlerdir.

2.3.2. Serbest Zaman Doyumu Etkileyen Faktörler

Birçok yazar (Brown ve Frankel 1993; Hawkins, Foose ve Binkley 2004; IsoAhola ve Weissinger 1987; Russell 1990) yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, kazanç, inançlar ve benzeri türlü sosyoekonomik değişkenler ile algılanan sıhhatin serbest zaman doyumunu anlamlı bir biçimde etkilediği görülmüştür (Pearson, 1998). Serbest zaman doyumunu etki eden psikolojik etkenlerin ek olarak serbest zamanın bünyesini meydana getiren başka bileşenler meydana gelmiştir, bu bileşenler ise; serbest zamana ilgi gösterme, davranışları, inanç ile algıları, güdülenmesi, usancı, boş vakit ölçüleri, etiği ile kaynaklarıdır (Beard ve Ragheb, 1980).

Serbest zaman doyumunu ile ilgili olarak değişkenler üç grupta sınıflanmaktadır;

- Hazırlayıcı Faktörler: Cinsiyet, yaş, serbest zaman fırsatlarının bilinmesi ile serbest zaman ölçüleri, bireysel güdülenme kapsamındaki faktörlere denir (Beard ve Ragheb, 1980).
- Sağlayıcı Faktörler: Sağlayıcı etkenler gelir kaynakları ile ilgili olmaktadır.
- Güçlendirici Faktörler: Güçlendirici faktörler ise serbest zaman doyumunun şekillenmesine yardımcı olmaktadır (Wang ve arkadaşları, 2008).

Birçok araştırma serbest zaman tutumu, serbest zaman katılımı ile serbest zaman doyumunu arasında olumlu bir ilişki sağladığına özen göstermişlerdir (Lysyk ve arkadaşları, 2002). Serbest zaman tutumları, inanışlar ile algıları, serbest zaman tutumlarını ile tecrübelerini etkilemektedir gibi birtakım yorumlar olmaktadır (Pearson, 1998). Lu ve Hu (2005) araştırmalarında; serbest zaman etkinliklerinde belirli şekilde önemlilik, uyum ile gönüllük gösteren bireylerin diğer bireylere nazaran tatminin çok bulunduğunu açıklamışlardır. Serbest zaman etkinliklerinin tamamında televizyon seyreden kişilerin, serbest zaman etkinliği şeklinde diğer başka aktiviteye başladıkları zaman az keyif aldıkları görülmüştür.

2.3.3. Serbest Zaman Doyumunun Etkilediği Alanlar

Yaşam doyumunu, çalışma doyumunu ile güdülenme ifadeleri serbest zaman doyumunu ile bağlantılı ifadelerdir.

2.3.3.1. Yaşam Doyumu

Yaşam doyumu, bireyin çalışma, serbest zaman ile başka vakit sürelerindeki hayatına sağladığı hissi reaksiyon ya da davranıştır (Köker, 1991). Yaşam doyumu, bireyin çalışma hayatında ya da çalışma hayatından ayrı olarak yaşadığı vakti ifade eder. Yaşam doyumu da bireyin ne arzuladığı ya da hâkim olarak tamamladıklarını mukayese etmesiyle sağlanır. Yaşam doyumu, kişinin hayata ait ümitleri ile ümitlerin karşılanma seviyeleriyle meydana gelen durumdur. Bahsedilen şeyle kişinin güzel hayatın nasıl gerçekleşeceğiyle alakalı özünde oluşturacağı kriterlerle, hayatın aile, okul, arkadaş ve benzeri branşlardaki kalitesini tam şekilde yorumlamasıyla açığa varır. Yaşam doyumu, sevinç, moral ile pozitif bir birey olma durumu ile yakından ilişkili bir durumdur (Vara, 1999). Örnek olarak, Doğan (2006) yükseköğretim öğrencilerinin iyi olma hali ile bağlantılı etkenlerin incelendiği araştırmalarında, ailelerinden ya da arkadaşlarından yettiği kadar ilgi bulan, fiziksel alıştırma yapan ayrıca geleceğiyle alakalı olarak pozitif fikirlere hâkim yüksekokul öğrencilerinin iyilik halinin etki gösterdiği bulunmuştur. Tuzgöl (2006) yüksekokul öğrencilerinin subjektif iyi oluş düzeylerinin, algılanan ekonomik süreçleri, algılanan anne baba tutumları, fiziksel görüşlerindeki memnuniyetleri, dini inançları ile denetim odakları şekline göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bir diğer araştırmada ise Cenkseven ve Akbaş (2007) yüksekokul öğrencilerinde subjektif ile psikolojik iyi olmayı dışadönüklük, nevrotizm, öğrenilmiş güçlülük, ebeveyn ile flörtle bağlantıdan algılanan hoşnutluk, serbest zaman aktivitelerinden algılanan hoşnutluk ve cinsiyet değişkenleri arasında ilişki olduğu bulunmuştur.

2.3.3.2. İş Doyumu

İş doyumu; iş görenin çalıştığı duruma uyum göstermesi sonucunda gerçekleşen memnuniyet hali ve iş ile ilgili gerçekleşen bütün olumlu tutumlar olarak ifade edilebilir (Karcioğlu, 2009). İş doyumu genelde duyguların ön planda olduğu bir durumdur. Yönetici durumundan farklı ifade edilirken, iş gören açısından farklı ifade edilir ve bireyden bireye değişiklik gösterir (Karcioğlu, 2009). Araştırmalarda birden fazla tarif vardır. İş doyumu bir tutum olarak nitelendirilir. Bu tutum pozitif ya da negatif olabilirken, oluşan ruh hali de bu tutumlara göre biçimlenmektedir. İş görenin çalışma durumu ile ilgili pozitif tutumu söz konusu olduğunda iş doyumu, negatif tutum söz konusu olduğundan iş doyumuzluğu gerçekleşmektedir (Erdoğan, 1999).

2.3.3.3. Motivasyon

Motivasyon sözcüğünün kökü Latince “movere” sözcüğüne dayanmaktadır. Silah (2005) motivasyon kavramını bir güdünün, içten veya dıştan gelecek olan zorlu ya da yoğun bir uyarıcının etkisi ile oluşturulan bir davranış şekli olarak ifade etmiştir. Motivasyon; talepleri, dilekleri, gereksinimleri, dürtüleri ile alakaları gösteren kavram olduğu için kişileri belirli vaziyetlerde belirli davranışa yönelten etkilerin tümüdür (Güney, 2000). Motivasyon bireylerin hedeflenen amaca göre başarı sağlamalarına, bireysel doyumluğa erişmelerine asiste etmektedir (Coleman ve Barries, 2000).

2.4. Rekreasyon

Rekreasyon yeniden dinç olma, yeniden şekillenme, tekrar yapmak manasına dayanan Latince “Recreatio” sözcüğünden gelmiştir. Türkçeye uyarlanması “sıradan uğraş ya da iş yaşamı amacıyla yeniden güç elde etmek amacıyla istekli biçimde yöneldiğimiz istirahat edici ya da eğlenmek amacı ile yapılan etkinlikler” tarifi geniş bir şekilde kullanılmaktadır. Aristo, rekreasyon (serbest zaman aktivitelerini), “farklı olarak maksat olmaksızın, yalnızca uygulamak amacıyla uygulanan aktivitenin zarfında olma niteliği” biçiminde tarifini söylemektedir (Kelly, 1990). Aristo söylediği tarifte, kısımları birleştirme kazancı şeklinde gerçekleşen rekreasyon (boş vakit tecrübeleri), temel olarak kişisel bir mutluluk olmuştur, ifadesini kullanmaktadır (Zorba, 2004).

20. yy. da hayatına devamlılık sağlayan kişiler olarak boş vakit etkinlik seçeneklerinin fazlalığı, buna ek olarak iş koşulları ile şartların iyileştirilmesi amacıyla teknolojiye sadık olmamız gerektiğini savunan Lysyk ve arkadaşları (2002) genel olarak rekreasyon ile boş vaktin anlamdaş olarak ifade edildiğini ancak rekreasyon ile ilgisi görülmeyen birden fazla boş zaman ifadesi kullanıldığını söylemektedir.

Farklı ifadelerde rekreasyon (yeniden oluşum) ifadesini kullanırken, bunun dışında olan tariflerde etkinlik biçimi şeklinde kullanılmaktadır. Sosyoloji terminolojisine gereğince rekreasyon; boş vakitlerde kişisel veya topluluk ile birlikte yapılan, istekli bir biçimde oluşan, herhangi bir kazanç ile ilgisi bulunmayan birçok çeşitli etkinliklerdir.

Kişinin ağır iş külfeti, olağan yaşam biçimi ya da negatif çevresel faktörlerden tehlike arz eden ya da negatif zarar gören bedeni ile ruh sağlığını, yeniden temin etmek veya önlemek benzer fırsatlarda haz sağlayan, tümüyle iş yapmak ile mecburi gereksinimlere göre

farklı gerçekleşen vakitten ayrı olan boş vaktin zarfında, istekli veya bir topluluk içinde seçim yaptığımız aktiviteleri, Karaküçük (1999) rekreasyon olarak tanımlamıştır.

2.4.1. Rekreasyonun Özellikleri

Kişiler ile serbest vakti iyi bir biçimde kullanılacak yer ile ilgisi mevcuttur (Demirel ve Harmandar, 2009). Böyle yerlere kişinin katılımdaki hedefleri neticesinde rekreasyon eş şekilde hedef sağlamaktadır. Böyle eş hedef, rekreasyonun türlerini göstermektedir (Bozatay, 1998).

Karaküçük rekreasyonun ana türlerini genel şekilde aşağıda göstermiştir (Karaküçük, 2005);

- Rekreasyon etkinliklerinin tercihi gönüllü şekilde olmalıdır.
- Rekreasyonel faaliyetler özgürlük hissiyatı sağlar.
- Etkinliklere devamlılık ve katılma zorunluluğu olmamaktadır.
- Rekreasyon serbest zaman yapılan bir aktivitedir.
- Rekreasyonel etkinlikler her yaş grubundakilere ve cinsteki bireylerin etkinliklere katılımına imkân tanır.
- Rekreasyon etkinliklerinde “inisiyatif” kişinin özünde olmasını sağlamalıdır.
- Rekreasyonel aktiviteler, bütün anlamda belirgin ya da belirgin olmayan yerlere göre dört mevsim ile iklim koşullarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir etkinliği gerektirir.
- Rekreasyon birden fazla aktiviteler içermektedir.
- Rekreasyon mutluluk ile keyif elde eden etkinliklerdir.
- Rekreasyon herkes için uygulanan bir aktivitedir.
- Rekreasyon, bireyin kendisini ifade edebilmesi ile yaratıcı olmasına olanak elde edici etkinlikler sağlamalıdır.
- Rekreasyonun farklı farklı bireylere nazaran hedefleri olmaktadır.
- Rekreasyonel etkinliklerin iştirak eden bireylere bireysel ya da topluma ilişkin husus göstermesi sağlanmalıdır.
- Rekreasyon, etkinlik oluşturulurken, birden fazla etkinliklere alaka gösterme ya da sağlama imkânı tanır.

- Rekreasyon aktiviteleri, rekreasyonistler aracılığıyla yapılır. Doğrusu, yapılan aktiviteler ile meşguliyetler diğerleri aracılığıyla herhangi diğer bireye göre aynı kısıma getirilmez.
- Rekreasyon hareketleri, ölçülü ya da ölçülü, yetenekli bireylerle ya da yetenekli olmayan bireylerle veya düzeni sağlanmamış yerlerde yapılmaktadır.
- Rekreasyon, rekreatif aktivitelere iştirak etme sonucunda oluşan tecrübedir.

İştirak etme arzusu ilk başta belirlenmektedir. Özetle rekreasyonel aktiviteler serbest vakitlerde gerçekleşen, erkinlik ile tercihi tarif gösteren aktivitelerdir. İnsan böyle aktiviteleri özünü sağlama, mutlu olma ya da haz duyma ve benzeri bireysel gereksinimlerini sağlamak amacıyla kullanmaktadır (Torkildsen, 2005).

2.4.2. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Rekreasyonun çeşitleri, rekreasyonun hedeflerine, farklı kriterler ile özel işlevleri dikkate alarak belli bir etki ile durgunluk durumlarına bağlı olarak üç başlıkta toplanmaktadır:

2.4.2.1. Amaçlarına Göre Rekreasyon Sınıflandırılması

- Dinlenme: Serbest zaman sonuna kadar istirahat etmek bu demek ki vücut ile öz sıhhatinin devamının sağlanması ya da korunması amacıyla yapılan aktivitelerle sağlanmasıdır.
- Kültürel: Yeni olmayan zanaat ile tarihsel yapıtların, müzelerin görülmesi ile başka kültürel aktivitelerle değerlendirilme sürecidir.
- Toplumsal: Sosyal bağlar sağlamak ile üstüne koyma hedefine göre serbest vakit sağlama aktiviteleridir.
- Sportif: Faal olarak spor yapmak ya da etkisiz biçimiyle taraftar, idareci ya da bunun dışında serbest vaktin sportif aktivitelerle gösterilmesidir.
- Turizm: Dinlenme zamanlarında olan yerlerden, farklı yerleri gezip bakmak suretiyle serbest vakti uygulamaktır.
- Sanatsal: Zanaatın birden fazla alanından birkaçı ya da az sayıda alana göre meşgul olarak serbest zamanın değerlendirilmesidir (Karaküçük, 2005).

2.4.2.2. Çeşitli Kriterlere Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

- Yaş Faktörü İçin Sınıflandırma: Farklı yaş grupların öz türleri doğrultusunda seçtikleri aktivitelerdir.

- Etkinliğe Gelenlerin Sayısı İçin Sınıflandırma: Bireysel, grup olarak, kitlesel ya da familya şeklinde yapılabilen rekreatif aktiviteler.
- Zaman İçin Sınıflandırma: Yazın, kışın ya da diğer mevsim döneminde uygulanan rekreatif aktiviteler. Buna ek olarak günlük ile hafta sonlarıyla emeklilik zamanlarını içeren fazla süre ile serbest vakitlerde yapılan etkinliklerdir.
- Kullanılan Mekan İçin Sınıflandırma: Belirgin ya da belirgin olmayan kısımlarda yapılan aktiviteleri içermektedir. Ana ölçüleri doğrultusunda belirgin olan durumlarda olan bütün rekreasyonel tasarrufları kapsayan rekreasyon şekli biçiminde ifade edebileceğimiz belirgin yerlerdeki rekreasyonunun ilk olarak ana işlevlerini ormanlar, dağlar ile su bölgeleri meydana gelmektedir. Bireyin çağdaş vilayet hayatında, belirgin olmayan alandaki ruhsal gerginlikten kopması, rahata ermesi ile hür bir biçimde hayat sürmesi amacıyla fizyolojik ile ruhsal bir gereksinimini sağlamaktadır (Akesen, 1984). Belirgin olmayan alanlardaki sporlar, sinema, tiyatro, toplantı ile bunun dışındaki etkinlikler ya da radyo dinlemek, televizyon izlemek, kitap okumak, arkadaş ziyaretleri, dinlenmek ve benzeri ev içi eylemler belirgin olmayan yerlerdeki rekreasyonel aktiviteleri sağlamaktadır (Karaküçük, 1997).
- Sosyolojik Muhteva İçin Sınıflandırma: Gösterişli, geleneksel veya makul yerlerdeki bireylerin destek görmesiyle iştirak edilen aktivitelerdir (Karaküçük, 1997).

2.4.2.3. Özel İşlevleri Dikkate Alarak Belirli Eylem ve Durgunluk Hallerine Göre Rekreasyonun Sınıflandırılması

- Ticari Rekreasyon: Nakit yoluyla iştirak edilen aktiviteler.
- Sosyal Rekreasyon: Farklı türlerde bireylerin bir toplanarak yemek yemeleri gibi birlikte oldukları aktiviteler.
- Uluslararası Rekreasyon: Oluşan serbest vakit düşüncesiyle birlikte, şehir içi aktiviteler biçiminde özünü açıklamayla olanak sağlamıştır.
- Estetik Rekreasyon: Zanaat durumlarını seyretme, ün kazanmış musiki eserlerine kulak vermek ve benzeri hareketlerden oluşur.
- Fiziksel Rekreasyon: Belirgin ya da belirgin olmayan yerlerde olan bütün beden eğitimi türlerini kapsayan bir aktivitedir.
- Orman Rekreasyonu: Kır yemeği ya da dağcılık yapmak ve benzeri alan ile su değerlendirmesini sağlayan aktivitelerdir (Karaküçük, 2005).

2.4.3. Rekreasyon ihtiyacı

Rekreasyon gereksinimi ifade etmeden “ihtiyaç” tarifinin nasıl bir şekilde anlam taşıdığını bireyler içinde ne şekilde değişiklik olup olmadığı durumuna bakılması gerekmektedir. Temel şekilde noksanlık hissiyatı ayrıca benzer şekilde oluşan hislerin bitirilmesi isteğine ya da saf veya toplumsal hayattan doğan lazım olan tanıma gereksinim denilmektedir. Birey herhangi bir durumun noksanlığını gördüğü vakit oluşan noksanlığı bitirecek hedefli hareketleri sağlayarak doyum sağlamak istemektedir. Hedefli hareketler, gereksinimi bitirmeye yönelik oluşur. Gereksinimler tutumları öncelik verir bununla birlikte devamlılığı sağlarlar. Gereksinimler, bireylerin üstünde kişilerin fikir ile kişiliklerini belirtir hale getirmesi açısından doğrudan etkin bir şekilde sağlarlar. Gereksinimler, rastgele bireylere göre benzerlik göstermesine nazaran, tür ile sertlik açısından benzerlik göstermemektedir (Kaya, 2011). Kimi bireylerde öncelikle iyi beslenme söz konusu iken, bazı bireylerde eğlenme ön planda olabilir. Eğlenirken ise, kimi insanlar gereksinimini tiyatroya, maça giderek doyum sağlarken, kimi insanlarda benzer olmayan gereksinimler elde ederler ya da şahsen tiyatrodan ya da maçta etkin şekilde vazife yaparlar (Karaküçük, 2005).

Gereksinim ifadesinden giderek bireyler gün içerisinde yaşamın bıkkınlığından stresten kurtulmak ayrıca özlerini tekrardan oluşturmak istemektedirler. Buna ek durumda özlerine yeni hedef planlayıp yeni hedefe göre değerlendirme oluştururlar. Yeni hedef de bireylerde rekreasyon gereksinimini açığa çıkartır. Yani insanlar öz hayatlarında bir fazla tür gereksinim ile değişiklik istemektedirler. Sonuç olarak türlülük ile değişiklik rekreasyon gereksinimini belirlemektedir. Rekreasyon planlaması; serbest vakit felsefesi, programlama, idare, spor yeri, etkinlik ile fonksiyonlarını içermektedir. Ek olarak planlama zanaat şeklinde, beceri ile kullanışla da birleşmektedir. Yani rekreasyon idare ile müşahitlerin hareket ettiği mühim ayrıca iyi görevlerle güç sağlamaktadır. Rekreasyon çağımızda gün geçtikçe yükselen ölçü şeklinde görülür.

2.4.4. Rekreasyona Duyulan İhtiyacın Nedenleri

Çağımızda bireylerin hayatlarını sürdürdükleri yaşam, gelişmekte olan teknoloji ile beraber çabuk tüketim sağlayan ile hayat sürdüren insanlara girmiştir. Bundan dolayı fizyolojik ve psikolojik arızalara sebebiyet vermiştir. Bireylerin gördüğü çalışma temposundaki yoğunluk ek olarak stres, bitkinlik; biyolojik değişiklikler, eylemsizliğin oluşturduğu rahatsızlıklar, psikolojik dertler, bitkinlik, hayat sürdüğü yerde yeşil yerlerin

eksilmesi, insanların fazlalaşması, ekonomik gelişmeler, endüstrinin gelişimi ile beraber makinelerin ayrıca robotların kullanılmasına göre kişinin ağırlığına göre gereksinimin azalmaya başlamasına aynı şekilde serbest vaktin çoğalması, yolculuk hafifliği ve benzeri bütün etkinler rekreasyona sebebiyet veren gereksinimi arttırmaktadır (Akcan, 2010).

Rekreasyona sebebiyet veren gereksinim, rekreasyon aktivitelerinin bireysel ile topluma ilişkin şekilde gösterdiği faydalardan önce bulunmaktadır. Faydalar şu şekilde gruplandırılır (Tezcan, 1982):

- Fiziki Sıhhat Gelişimi Yapar: Rekreasyon aktivitelerinde, birden fazla bireyin rekreatif gereksinimlerine yanıt alacak nitelikte ayrıca türde görünen beden eğitimi aktiviteleri mühim göstermektedir. Aktiviteler bireyin hafif eylemlerinden oluşan problemlerin çözülmesinde ayrıca sıhhatli olmasında sağlam görevler üstlenir (Zorba, 2004).
- Ruh Sıhhati Sağlar: Birey, familya, okul ya da çalışma yaşamındaki problemleri kendisinin sinir düzeninin yıkarak yorulması ile direnç dermanının tükenmesine sebebiyet verebilir (Cevahircioğlu, 2007).
- Kişiyi Topluma Katılmasını Sağlar: Şimdiye kadar toplumsal şekilde yapılan rekreatif aktiviteler, bireyin toplumsal bağ ile gerçekleştirmesinde fazla etkisi vardır.
- Şahsi Yetenek ile Maharet Gelişmesine Olanak Gösterir: Bireylerin birçok zaman nasıl bir durumda beceri ya da kabiliyet seviyede görüldüğü bilinmez. Yani bireyin kendi isteği doğrultusunda ayrıca isteyerek gerçekleştirdiği çalışma ortamında sadece özünü gösterebilir.
- Rekreatif Etkinlikler, Bireyin Bütün Yaş Grubundaki Yaratıcılık Uğraşımın Gelişim Sağlamasına Yardımcı Olur: Yaratıcı bulunmak, bireyin kendinde kapalı bir şekilde görünen ayrıca birçok bireyde olduğu bilinen beceridir. Çoğu zaman görülen becerinin, neredeyse bütün bireyler bilmiyorlardır. Yaratıcı türler sadece tecrübelerle geliştirilmektedir. Birey çalışmanın kalite kısmın gelişigüzel şekilde, iyi ya da kötü olunacağını düşünmeden yapacağı rekreatif etkinliklerde birden fazla denemeler gerçekleştirebilir (Cevahiroğlu, 2007).
- İş Başarısı ve İş Verimini Arttırmaktadır: Rekreasyon, uygun aktivite seçimi yapmak organize olmuş bir programa iştirak etme şartı ile sağlam bir liderliğindeki bireyin çalışma verimini arttırmakta veya başarısı pozitif yardım göstermektedir (Zorba, 2004).

- Ekonomik Hareketi Geliştirir: Birey serbest zamanlarını değerlendirirken, seçeceği aktivite türü ile ekonomik amacı olan bir üretim sağlayabilir. Bilhassa kırsal yerlerde açılan halıcılık kursları, el sanatları öğrenmek, bunun dışında ceza evlerinde mahkumlara yaptırılan kunduracılık işi, tamircilik marangozluk görevleri gibi aktiviteler bu konuya örnek gösterilmektedir (Cevahiroğlu, 2007).
- Bireyi Huzurlu Yapar: Rekreasyon asıl amaçlarından olan bireyin mutluluğunu sağlamaktır. Çoğu birey huzurlu bir hayat sürmek ister. Huzurun oluşmasına göre devamlı çaba sarf etmektedir. Mutluyken yapıcı durma ihtiyacındandır ayrıca enerjisini çalışmasında ya da çalışmayla farklı olarak değerlendirmek zorundadır (Zorba, 2004).
- Demokratik Toplumun Oluşmasına Olanak Verir: Bireylerin birbirleri olan bağlantıların düzenlenmesi ile toplumsal kurallara uymada rekreatif etkinlikler önem teşkil etmektedir. İyi bir vatandaş olmanın öğretilmesinin temelinde bireylerin sosyal yerde toplulukların kurallarına uymaları, davranışlarını kontrol altında tutmaları ve benzeri durumlar olmaktadır. Başlıca türler voleybol ya da futbol antrenmanlarında veya maçlarında, sporcuların eksiksiz bir şekilde uyulması gereken kurallara ya da tutumlarla aynıdır. Bundan ötürü bireyin rekreatif etkinliklerle başaracağı başlıca nizamlara ek olarak hayat sürmek, nizamlara uyum sağlamada ayrıca uygulamaya koymakta güçlük çekmemek, başka bireylere saygılı bir şekilde davranmak, uygar bir topluluğun oluşmasına katkıda bulunmaktır (Karaküçük, 1997).

2.4.5. Rekreasyonun Etkinlik Alanları

Rekreasyon faaliyet kısımları, serbest zaman biçimine, zamanına, katılımına, iklim, iktisadi ve topluluk medeniyetine nazaran ayrılıklar veya türleri açıklamaktadır (Zorlu, 1973). Toplumların sanayi alanında kendilerini iyi bir şekilde değerlendirmeleri, ülkenin siyaseti şeklinden mühimdir. Endüstrisi iyi olan devletlerde serbest zamanı geçirmek ile ilgili alışkanlıklar ile anlayışlar farklılık gösterir. İnsanların etkinlik seçiminde hayat sürdüğü yer ve çevredeki var olan durumlar, familyanın sosyoekonomik durumu, yörelerin gelenekleri ile görgüleri, yaş ile cinsiyete ve benzeri bireysel türleri veya dost ilişkileri etkin olmaktadır (Akcan, 2010).

Rekreatif faaliyet kısımları, Turizm Bakanlığı aracılığıyla 5 grup olarak faaliyet dokümanı göstermiştir:

- Deniz ve Kum: Kano sporu ile uğraşanlar, su makineleri, yüzme, zıpkın ile balıkçılık, yatçılık, rüzgar sörfü, dalgıçlık, kürek, su kayağı.
- Dağcılık-Kış Sporları: Dağcılık, buz dansı, kaya tırmanışları, kar futbolu, buz şenlikleri, buz heykeltraş ile uğraşanlar, alp kayağı, kuzey disiplini kayağı, kayak sörfü benzeri.
- Doğa ve Yeşil Turizmi: Arıcılık, botanik, gençlik kamp yerleri, avcılık, madencilik, nehir yolculuğu, hayvan eğitmenliği, çiftçilik, jeoloji, ornitoloji (kuş izleme ve gözetleme), balıkçılık ve salcılık.
- Sosyal Yaşam İlişkileri: Bowling, müzik şenlikleri, briç, sıcak hava balonculuğu, ralicilik, paraşütçülük, sağlık çiftliği, paten, tenis, okçuluk ve benzeri.
- Kültür-Sanat ile El İşleri: Uçak modelciliği, antikacılık, çiçek tanzimi, astroloji, astronomi, mücevhercilik, el işleri-nakış, sinema, video, modern dans, klasik dans, satranç, makrome, kuklacılık, müzik, fotoğrafçılık, heykelcilik ve benzeri gibi aktiviteler yer almaktadır (Karaküçük, 2005).

2.4.6. Rekreasyonun Yararları

Serbest vakit, uygun ile verimkar kullanılırsa, öz arzularını, hazzını, kapasitesini, öz sorumluluklarını, hür iradesini anlama, zamanını harcamada, çalışmada öz istekleri doğrultusunda tercih belirleme aynı zamanda özünü bulma olanağını gösterir. Buna paralel olarak, serbest zamanların güzel bir şekilde kullanması, farklı tecrübeler edinmesini, toplumsal hayatının gelişim göstermesini, huzurlu ile sıhhatli hayat yaşamasını bunun dışında yetiştiriciliğinin yükselmesini sağlamaktadır (Tutal, 2004).

Rekreasyon aktivitelerinin bireye sahip olduğu yararlar belirtilmiştir:

- Bireylerin Tatil ile Eğlence İhtiyacı: Serbest vakti sağlamasıyla elde ederek bireylerin yaşama karşı bağlılıkları yükseltir ayrıca huzurlu olmaları sağlanır.
- Özünü Tabir Etme İhtiyacı: Bireyde sıhhatli olarak benliğini geliştirmiş olmaktadır. Topluluklarda ana hedeflerden birisi de sıhhatli benliktir.
- Buluş Gereksinimine Yanıt Sağlar: Farklı roman sermek, resim sergilemek ve benzeri keşfetme gereksinimleridir.
- Serüven ya da Farklı Deneyim Kazanma Dostluk İhtiyacı: Bireylerin beraber geçinme, yeni arkadaşlıklar edinme, topluma ilişkin çalışmada ortak hareket etmelerine göre ihtiyaçları karşılamaktadır. Bilhassa grup oyunlarındaki ruhu geliştirmektedir.

- Fiziki Zindelik: Boş vakit aktiviteleri bireye motor gelişimi ile çok sağlam koordinasyona göre fırsatlar sağlamaktadır.
- Zihni Kuvvetleri Değerlendirmek: Forum, münazara, tartışma grupları, satranç, doğa incelemeleri, yazı yazmak, beste yapmak, şarkı söylemek, briç oynamak teknikle birlikte bilhassa akıl yürütme işi olarak yer almaktadır.
- Görev Duygusu: Gruptaki liderin grubun gelişmesi adına hizmet etmesindeki duygu yolu ile huzur sağlanır.
- İstirahat: Hiperaktif ile yorgun, zorluklarla geçen zamanın ardından mutluluk duyacağı rekreatif aktivite (Televizyon izlemek, kitap okumak, sinema, tiyatro, spor yapmak ve benzeri) insanı dinlendirmektedir.
- Hoşnut Olma: Rekreatif aktiviteler ile gerçek rekreasyon eğitimi bireyin mutluluktan hoşnut olmasını gösterir. Örnek olarak; görünümünün hoşnutluğu, bahçeler, el sanatları, şiir, güzel mimarı yapıttan etkisi altında kalma ve benzeri. Rekreasyon aktivitelerinin kişiye gösterdiği tüm avantajlar, bireylerin bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlık bakımından önem arz etmektedir. Ayrıca bireylere hoşnutluk hazzı sağlayıp bireylerin hayata karşı görüşünü olumlu bir şekilde etkin kılar. (Önal, 2007).

2.5. Tutum

Bireyler hayatları süresince birden fazla ortamda bulunmakla birlikte farklı karakterde ve fiziksel yapıda bireylerle karşılaşmaktadır. Ayrıca farklı çalışma alanlarında çalışabilmektedirler. Bundan dolayı da bireyler bu farklılıklara karşı benzer duyguları hissedememektedirler. Bireyler birbirlerine karşı bazı durumlarda pozitif bazen de negatif hisler taşıyabilirler. Kimi insanlara göre sevilen birçok iş kimi insanlara göre de hiç sevilmeyen bir iş olabilmektedir. Yani bu da bireylerin hayatlarındaki diğer bireylere, olaylara veya durumlarına karşı olan tutumunu anlatmaktadır. Tutum, herhangi bir insanın ele alabileceği cisme, hale ya da durumlara göre pozitif veya negatif tavrıdır. Tutum, bireyin yükselmekte olan ve bireyi ruhsal bir cisim ile alakalı duygu, fikir ile davranışları yerli yerinde olacak şekilde ortaya koyan bir eğilimdir. Tutumlar, bireylerin bir nesneye, olaya ya da başka bir kişiye olan pozitif veya negatif tavırlarını gösterdiği gibi aynı anda karşı tarafa olan yakınlık durumunu da etkilemektedir. Örnek olarak; karşısındaki bireye olumsuz bir tutum içinde olan bir birey o insanla zaman geçirmekten ya da bir plan yapmaktan hoşlanmaz. Oysaki karşısındaki bireye olumlu bir tutum için olan bir birey o insanla her daim zaman geçirmekten hoşlanır ve hep bu insanla zaman geçirmek istemektedir. Aynı

zamanda çalışma yaşamında da bu hep böyledir, işini seven bir birey çok daha başarılı bir gelecek amacıyla adımlar atarken, işini sevmeyen bir birey ise her zaman o işi istemeyerek yapar ve doğal olarak da başarıyı elde edemez (İpek ve Bayraktar, 2004).

2.5.1. Tutumun Özellikleri

Üstüner (2006) tutumun özellikleri aşağıda belirtilmiştir:

Tutum;

- Psikolojik bir nesneye ilişki içerisindedir.
- Reaksiyonda bulunmaya hazır bir şekilde olmayı kapsamaktadır.
- Motivasyon gücüne sahip olmaktadır.
- Dinamik bir şekilde her zaman olmayabilir.
- Kıymetlendirmeyi (değerlendirme) kapsamaktadır.
- Dolaylı yoldan gözlenebilen bir türdür, kişinin gözlenebilen davranışlarından yola çıkarak yapılmaktadır.

2.5.2. Tutumun Öğeleri

Tutumunu meydana getiren farklı unsurlar vardır ve farklı unsurlar “tutumun öğeleri” şeklinde ifade edilmektedir (İnceoğlu, 2004) tutumun öğelerini şu şekilde göstermiştir:

- Duyuşsal Öğeler: Tutumun kişiden kişiye değişmekte olan ve doğrularla anlatılamayan tutum hususundan hoşnut duyma veya beğenme durumunu içermektedir (Baysal, 1981).
- Bilişsel Öğeler: Kişinin, tutum hususu gösterilen şeylerden veya durumuna bağlantılı olarak hâkim gördüğü inanç ile verilerin tümünü içermektedir (Seferoğlu, 2004).
- Davranışsal Öğeler: Kişinin tutum hususuna bağlantılı olarak tutum eğilimini içermektedir (Seferoğlu, 2004).

2.5.3. Tutumun İşlevleri

Tutumun işlevleri incelendiğinde kişinin hedeflerine ya da ihtiyaç duyduğu şeylere ulaşmasına yardım etmek gibi bir vazifesi olduğunu söyleyebiliriz. Tutumlar çoğu işlevi aynı anda gerçekleştirilmektedir. Bu işlevler birbirlerinden farklı bir biçimde değil, birbirlerini

destekleyecek biçimde etkisini gösterir. Tutumlar dört işlevden oluşmaktadır. Bunlar şu şekildedir;

- Yararlı olma
- Değer ifade etme
- Ego koruma
- Bilgi işlevleridir (Odabaşı ve Barış, 2007).

2.5.4. Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum

Seferoğlu (2004), kişilerin tavırlarını yönlendirmelerinde tutumların büyük bir role sahip olduğunu ifade etmiştir. Çalışma başarısı durumundan değer ile inanç düzenine göre oluşturulan tutumların önemli olduğu söylenmektedir. Tavşancıl (2002) yaptığı tarifte tutum, öğrenme sonucunda kazanılan, bireyin eylemlerine yön veren, kararların verilmesi konusunda tarafsız bir şekilde olunmasına sebep olan bir ifadedir. Tutumlar öğrenme sonucunda meydana gelmektedir.

Çakır ve arkadaşları (2004) bireyin mesleğine göre tutum düzeyi o meslekteki başarı ile doyum düzeyini de etkisi altına almaktadır. Bu durumun öğretmenlik mesleği olduğu düşünüldüğü zaman, konu daha da mühim hale gelmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenin mesleğine karşı tutumu pozitif ise işini severek yapmaktadır, öğrencileri için daha aktif olur. Mesleğini seven bir öğretmen, öğrencileri ile birlikte olumlu bir iletişim halinde olur. Derslerinde değişik materyaller kullanır ve değişik metotlar uygular. Mesleğine yönelik tutumu pozitif olan öğretmen hem çevresinde dikkat görür hem de öğrencileriyle olumlu iletişim halinde olduğu için sevilen bir öğretmen statüsü taşır (Semerci ve Semerci, 2004).

Öğretmen olarak öğretmenlik mesleğini seçmeden önce bu mesleğe olan ilginin bilinmesi gerekli, öğretmenlik mesleğine uygun olup olmadığına karar vermelidir. Öğretmenlik mesleğinin iyi ve başarılı bir biçimde sürdürmesi için de ön şart öğretmenlik mesleğini sevmektir. Özetle bu durum öğretmenlik mesleğine yönelik pozitif tutumla açıklanmaktadır. Bireyin dış etkilere yönelik tutumunun ne şekilde olduğunu bilirse, o etkilere yönelik davranışın ne şekilde olacağını tahmin edebiliriz. Bir nesneye yönelik pozitif tutum gösteren birey, bu nesneye yönelik pozitif bir davranış gösterme yaklaşımında olur. Bunun tersine nesneye yönelik negatif tutum sergileyen kişilerde ise tutum nesnesinden uzak

durma, eleştiriye maruz bırakma, ayrıca ona zarar verme yaklaşımında bulunacaktır (Aydın, 2000; Akt: Yanık ve Çamlıyer, 2013).

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik pozitif yönde düşünceye hakim olmaları iş hayatlarını da pozitif olarak etkilemektedir. Bundan dolayı, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik pozitif davranış sergilemelerini gösterecek biçimde düzenlenmelidir (Demirtaş ve arkadaşları, 2011; Akt: Aydın ve Sağlam, 2012).

2.5.5. Tutum ve Serbest Zaman

Serbest zaman tutumu; boş vakit ile boş vakit etkinliklerine göre fikirleri, hisleri ile tutumları, deneyim, his, hatıra ile verilerden toparlayarak oluşum gösteren pozitif veya negatif tepkiler veya eğilimler olarak ifade edilmiştir. Örnek olarak, seyahat etmeyi seven bir birey, spor yapmakta çekingenlik gösterebilir ya da etrafa göre pozitif davranış sağlayan birey dağ bisikleti veya dağ yürüyüşü (trekking) ve benzeri tabiatla bütün olunan etkinliklere dönüşüm yapabilir (Akgül, 2011). Serbest zamana göre gerçekleşen davranışların, önceleri yapılan davranış tariflerinde yapıldığı gibi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak üç ögesi olmaktadır. Söylenen ögeler herhangi örnek göre incelenecek olunursa; “serbest zaman etkinlikleri kişi haz alır” tümcesi serbest zaman tutumunun bilişsel ögesinin; “serbest zaman etkinliklerinden mutluluk duyuyorum” tümcesi duyuşsal ögesinin; “serbest zaman etkinliklerine sıklıkla giderim” tümcesi de davranışsal işlevini değerlendirmektedir (Akgül, 2011).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Konusu

Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında yaş, cinsiyet, aile gelir düzeyi ve ailedeki çocuk sayısı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumu ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında meslek yılı, spor yılı, görev yapılan yer ve serbest zaman süresi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık vardır.

3.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 döneminde Kastamonu il ve ilçe müdürlükleri, köy okulları ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini Kastamonu ilindeki MEB'e bağlı devlet okullarında 130, özel okullarda görevli olarak çalışan 5 ve toplam 135 (131 erkek ve 34 kadın) beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada örneklem seçim tekniği olarak seçkisiz olmayan örnekleme tekniklerinden uygunluk öğrenme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntemin seçilmiş olmasının sebebi örneklem grubunun araştırmacılara uygulama aşamasında yakınlığından dolayı kaynaklanmaktadır. Araştırmalarda uygun örnekleme tekniği zaman, bütçe ve benzeri durumların kısıtlı olduğu durumlarda tercih edilmektedir. Uygunluk örnekleme, araştırmacının rahatlıkla ulaşım sağlayabileceği örneklem elemanlarını alabilmeyi içeren bir

tekniktir. Bu örneklem, araştırma yapan kişinin örneklem tasarlaması ile ulaşması aşırı güç olan yerlerde kullanılan bilinen örnekleme olarak tercih edilir (Özen ve Gül, 2007).

3.4. Araştırmanın Modeli

Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutum ve serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde nicel araştırma yöntemlerinden deneysel olmayan araştırma desenlerinden korelasyonel araştırma deseni kullanılmıştır. İki veya ikiden fazla değişken arasındaki ilişki için incelendiği araştırma yöntemi korelasyonel araştırma yöntemidir (Fraenkel ve Wallen, 2000).

3.5. Verilerin Toplaması ve Ölçme Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, “Serbest Zaman Doyum Ölçeği”, “Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Kullanılan ölçeklerin ayrıntıları aşağıda belirtilmiştir.

3.5.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, katılımcıların kişisel özelliklerine göre bilgi toplamak ile bağımsız değişkenleri oluşturmak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 9 maddeden oluşan formdur. İçerik olarak formda; katılımcıların yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir durumu, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiştir.

3.5.2. Serbest Zaman Doyum Ölçeği (SZDÖ)

Serbest Zaman Doyum Ölçeği (Leisure Satisfaction Scale/LSS) Beard ve Ragheb (1980) tarafından geliştirilen Gökçe ve Orhan (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan ve toplam 24 maddeden oluşan ölçek 5’li likert tipi ölçek yapısından oluşmaktadır. Serbest zaman doyum ölçeği, “Neredeyse hiç doğru değil”, “Nadiren doğru”, “Bazen doğru”, “Çoğu kez doğru”, “Neredeyse her zaman doğru” ifadelerine göre 1 ile 5 arasında puanlandırılmıştır.

Ölçeği oluşturan tüm alt faktörlerin sınıflama geçerliliğinin analizi için yapılan bağımsız grup testi sonuçlarında tüm faktörlerde alt üst grup arasında $p < 0.001$ düzeyinde anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Ölçeğin dil geçerliliğinde Türkçe ve İngilizce formlar arasındaki korelasyonuna bakıldığında toplam korelasyon ,92 olarak hesaplanmıştır Ölçek; psikolojik, eğitimsel, sosyolojik, rahatlama, fizyolojik ve estetik olarak altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki alt boyutlar ve soruların dağılımı; Psikolojik Boyut: 1,2,3,4,

Eğitimsel Boyut: 5,6,7,8, Sosyal Boyut: 9,10,11,12, Rahatlama Boyutu: 13,14,15,16, Fizyolojik Boyut: 17,18,19,20, Estetik Boyutu: 21,22,23,24. maddelerinden oluşmaktadır.

3.5.3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (BEÖYTÖ)

Beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği, beden eğitimi öğretmen adaylarının beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarını tespit etmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili literatür (Aşkar ve Erden, 1987; Çetin, 2006; Erkuş 2000; Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen, 2007; Temizkan, 2008; Tufan ve Güdek, 2008) taranmış, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili maddeler listelenmiştir. Ünlü (2011) tarafından geliştirilen ölçeğin birinci faktörünün olumlu ve 13 madden oluştuğu, ikinci faktörün ise olumsuz ve 10 madden oluştuğu görülmüştür.

Beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği beşli likert tipinde tasarlanmış bir ölçektir. Bu sebepten dolayı “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kısmen katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum” şeklindeki tepkiler olumlu maddelerde (19, 24, 10, 17, 16, 7, 5, 25, 1, 23, 4, 21, numaralı maddeler) 5-4-3-2-1 şeklinde puanlanırken, olumsuz maddelerde (8, 14, 2, 12, 18, 6, 22, 11, 13, 3, 15 numaralı maddeler) 1-2-3-4-5 şeklinde puanlanmıştır. Yüksek tutum puanı beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik olumlu gösterecek şekilde puanlanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. Yapılan analizlerde yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir durumu, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi gibi kişisel bilgilerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımını oluşturmak için tanımlayıcı istatistik kullanılmıştır.

Araştırma çerçevesinde ölçeklere verilen yanıtların aritmetik ortalamaları ($\bar{x}$) standart sapmaları (ss) hesaplanarak katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği ile serbest zaman doyum düzeylerine ilişkin dağılımlar belirlenmiştir ve ölçme aracının güvenilirliğini test etmek için Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılacak analiz turlerinin (parametrik veya non-parametrik) belirlenebilmesi için elde edilen verilerin normal dağılım gsterip-gstermediği kontrol edilmiştir. Bunu belirlemek için ise her bir ifadenin arpıklık-basıklık (skewness-kurtosis) değerlerine bakılmıştır. Bulgulara gore en buyk arpıklık değer: 2.61, en buyk basıklık değer: 9.92'dir. Çarpıklık değerleri ± 3 ve basıklık değerleri ± 10 eşik değerlerinin içerisinde olduğu için verilerin normal dağılım gsterdiği sonucuna ulaşılmıştır (Kline, 2011). Bu sebeple araştırmada parametrik analizler kullanılmıştır. İstatiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek ve ikili karşılaştırmalar için Independent Samples t- Testi analizi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmaları için anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) kullanılmıştır. ANOVA testi sonucunda anlamlı bulunan farklılıkların kaynağını belirlemek için TUKEY testi kullanılmıştır.

Katılımcıların beden eğitimi ve spor ğretmenliği mesleğine yönelik tutum leği ile serbest zaman doyum dzeyelerinin birbirleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Pearson Korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm test ölçümlerinde anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) kabul edilmiştir.

Araştırmada kullanılan SZD leğinin alt faktörleri ile birlikte SZD ile BEYTO'ne ait alpha güvenirlik katsayı değerleri; SZD alt boyutlarından; Psikolojik alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ,862 bulunmuş, Eğitimsel alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ,855 bulunmuş, Sosyal alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ,858 bulunmuş, Rahatlama alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ,863 bulunmuş, Fizyolojik alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ,877 bulunmuş ve Estetik alt boyutun alpha güvenirlik katsayısı ise ,884 bulunmuştur. Bu değerlere göre SZD alt boyutlarının yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. SZD'nin alpha güvenirlik katsayısı ,884 bulunmuş ve bu değere göre ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. BEYTO'nin alpha güvenirlik katsayısı ,798 bulunmuş ve bu değere göre ölçeğin oldukça güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Demografik Özelliklere Ait Bulgular

Bu kısımda katılımcıların yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi gibi kişisel bilgilerin tanımlayıcı istatistikler ve frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları tablolar halinde yer almaktadır.

Araştırmaya katılan 135 beden eğitimi ve öğretmeninin yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi bilgilerinin tanımlayıcı istatistik sonuçları tablo 4.1.1' de verilmiştir.

Tablo 4.1.1. Katılımcıların Yaş, Cinsiyet, Meslek Yılı, Spor Yılı, Aile Gelir Düzeyi, Ailedeki Çocuk Sayısı, Görev Yapılan Yer ve Günlük Serbest Zaman Süresi Tanımlayıcı İstatistik Sonuçları

Değişkenler	$\bar{x}$	SS
Yaş	1,90	,645
Cinsiyet	1,75	,436
Meslek yılı	1,65	,705
Spor yılı	1,62	,668
Aile geliri	2,30	,971
Ailedeki çocuk sayısı	1,27	,948
Görev yapılan yer	2,47	,530
Serbest zaman süresi	1,44	,499

Tablo 4.1.1'de belirtildiği gibi, öğretmenlerin aritmetik ortalamaları $\bar{x} = 1,27 \pm ,948$ en düşük Ailedeki çocuk sayısı bulunmuşken, $\bar{x} = 2,47 \pm ,530$ Görev Yapılan Yer en yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.1.2. Katılımcıların Yaş Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	n	%
22-33 yaş aralığı	35	25,9
34-45 yaş aralığı	78	57,8
46-55 yaş aralığı	22	16,3

Tablo 4.1.2 incelendiğinde, katılımcıların %25,9'unun 22-33 yaş aralığında olduğu, %57,8'inin 34-45 yaş aralarında olduğu ve %16,3'ünün 46-55 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	34	25,2
Erkek	101	74,8

Tablo 4.1.3 incelendiğinde, katılımcıların %25,2'sinin kadın, %74,8'inin ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.4. Katılımcıların Meslek Yılı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Meslek yılı	n	%
1-11 yıl aralığı	65	48,1
12-22 yıl aralığı	52	38,5
23-30 yıl aralığı	18	13,4

Tablo 4.1.4 incelendiğinde, katılımcıların meslekte çalıştığı yıl aralığı; %48,1'inin 1-11 yıl aralığında olduğu, %38,5'inin 12-22 yıl aralığında olduğu ve %13,4'ünün ise 23-30 yıl aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.5. Katılımcıların Spor Yılı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Spor yılı	n	%
3-17 yıl aralığı	65	48,1
18-32 yıl aralığı	56	41,5
33-45 yıl aralığı	14	10,4

Tablo 4.1.5 incelendiğinde, katılımcıların faal olarak spor yaptığı yıl aralığı; %48,1'inin 3-17 yıl aralığında olduğu, %41,5'inin 18-32 yıl aralığında olduğu ve %10,4'ünün ise 33-35 yıl aralığında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.6. Katılımcıların Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Aile gelir durumu	n	%
2000-4515 TL gelir aralığı	32	23,7
4516-7011 TL gelir aralığı	47	34,8
7012-9507 TL gelir aralığı	39	28,9
9508-12000 TL gelir aralığı	17	12,6

Tablo 4.1.6 incelendiğinde, katılımcıların aile gelir düzeyleri; %23,7'sinin 2000-4515 TL arasında olduğu, %34,8'inin 4516-7011 TL arasında olduğu, %28,9'unun 7012-9507 TL arasında olduğu ve %12,6'sının 9508-12000 TL arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 4.1.7. Katılımcıların Ailedeki Çocuk Sayısı Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Ailedeki çocuk sayısı	n	%
0	33	24,4
1	46	34,1
2	44	32,6
3	11	8,1
4	1	0,8

Tablo 4.1.7 incelendiğinde, katılımcıların ailedeki çocuk sayıları; %24,4'ünün hiç çocuğu olmadığı, %34,1'inin 1 tane çocuğu olduğu, %32,6'sının 2 çocuğu olduğu %8,1'inin 3 çocuğu olduğu ve %0,8'inin 4 çocuğu olduğu görülmüştür.

Tablo 4.1.8. Katılımcıların Görev Yapılan Yer Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Görev yapılan yer	n	%
İlkokul	2	1,5
Ortaokul	68	50,4
Lise	65	48,1

Tablo 4.1.8 incelendiğinde, katılımcıların görev yaptıkları yerlere yönelik; %1,5'inin ilkokulda görev yaptığı, %50,4'ünün ortaokulda görev yaptığı ve %48,1'inin ise liselerde görev yaptığı görülmektedir.

Tablo 4.1.9. Katılımcıların Günlük Serbest Zaman Süresi Değişkenine Yönelik Frekans ve Yüzde Değerleri

Serbest Zaman Süresi	n	%
1-3 saat arası	75	55,6
4-6 saat arası	60	44,4

Tablo 4.1.9 incelendiğinde, katılımcıların günlük serbest zaman sürelerine yönelik; %55,6'sının 1-3 saat arasında olduğu ve %44,4'ünün de 4-6 saat arasında olduğu görülmüştür.

4.2. Ölçme Araçlarından Elde Edilen Verilere İlişkin Bulgular

Bu bölümde verilere ilişkin yapılan t-Testi, Pearson korelasyon analizi ve ANOVA testi sonuçları tablolar halinde yer almaktadır.

Tablo 4.2.1. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Yönelik Bağımsız İki Örnek T- Testi Sonuçları

Boyutlar	Gruplar	N	$\bar{x}$	S	sd	t	p
Psikolojik	Kadın	34	15,74	3,038	133	,761	,448
	Erkek	101	15,27	3,121			
Eğitimsel	Kadın	34	16,15	3,135	133	,526	,599
	Erkek	101	15,83	2,984			
Sosyal	Kadın	34	15,68	2,931	133	-,472	,637
	Erkek	101	15,93	2,639			
Rahatlama	Kadın	34	17,24	2,487	133	-,598	,551
	Erkek	101	17,52	2,427			
Fizyolojik	Kadın	34	14,71	3,398	133	-,308	,759
	Erkek	101	14,89	2,905			
Estetik	Kadın	34	15,00	3,229	133	-,175	,861
	Erkek	101	15,10	2,715			
SZDÖ Toplam	Kadın	34	94,50	14,902	133	-,016	,987
	Erkek	101	94,54	13,296			
BEÖYTÖ Toplam	Kadın	34	62,82	11,627	133	-1,818	,041*
	Erkek	101	66,64	10,237			

*p<0,05

Tablo 4.2.1 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin SZDÖ alt boyutlarıyla birlikte cinsiyet değişkenine yönelik incelendiğinde anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p>0,05). SZDÖ toplam puanlarına göre incelendiğinde cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı bir farklılık görülmemektedir (p>0,05). Fakat BEÖYTÖ toplam puanlarına göre incelendiğinde ise cinsiyet değişkenine yönelik anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 4.2.2. Katılımcıların Yaş Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları

Boyutlar	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fizyolojik	Estetik	SZDÖ	BEÖYTÖ	
Yaş	r	,025	-,070	-,039	-,006	,053	,048	,003	-,013
	p	,773	,418	,649	,946	,541	,583	,973	,880

*p<0,05

Tablo 4.2.2 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş değişkeninde SZDÖ alt boyutları, SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ alt boyutlarında, SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanlarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 4.2.3. Katılımcıların Meslek Yılı Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları

Boyutlar	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fizyolojik	Estetik	SZDÖ	BEÖYTÖ	
Meslek Yılı	r	,022	-,025	-,001	-,054	,045	-,001	-,001	-,017
	p	,803	,775	,990	,534	,607	,992	,993	,846

*p<0,05

Tablo 4.2.3 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslek yılı değişkeninde SZDÖ alt boyutları, SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ alt boyutlarında, SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanlarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.2.4. Katılımcıların Spor Yılı Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları

Boyutlar	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fizyolojik	Estetik	SZDÖ	BEÖYTÖ
r	,083	,047	,179*	,134	,272*	,152*	,180*	,023
p	,339	,587	,037	,122	,001	,048	,036	,790

* $p<0,05$

Tablo 4.2.4 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor yılı değişkeninde SZDÖ alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ alt boyutlarından olan “Sosyal” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Aynı şekilde SZDÖ alt boyutlarından olan “Fizyolojik” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yine SZDÖ alt boyutlarından olan “Estetik” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). SZDÖ alt boyutlarından olan “Psikolojik”, “Eğitimsel” ve “Rahatlama” alt boyutlarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor yılı değişkeninde SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Ancak BEÖYTÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.2.5. Katılımcıların Aile Gelir Düzeyi Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları

Boyutlar	Psikolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahatlama	Fizyolojik	Estetik	SZDÖ	BEÖYTÖ	
Aile Gelir Düzeyi	r	,086	,158*	,167*	,117	-,025	,058	,115	-,107
	p	,323	,047	,049	,177	,770	,507	,185	,219

*p<0.05

Tablo 4.2.5 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aile gelir düzeyi değişkeninde SZDÖ alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ alt boyutlarından olan “Eğitimsel” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,05). Aynı şekilde SZDÖ alt boyutlarından olan “Sosyal” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,05). SZDÖ alt boyutlarından olan “Psikolojik”, “Fizyolojik”, “Rahatlama” ve “Estetik” alt boyutlarında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aile gelir düzeyi değişkeninde SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 4.2.6. Katılımcıların Ailedeki Çocuk Sayısı Değişkenine Yönelik Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik	Gruplar Arası	18,284	4	4,571	,469	,758
	Gruplar İçi	1265,686	130	9,736		
	Toplam	1283,970	134			
Eğitimsel	Gruplar Arası	52,952	4	13,238	1,478	,212
	Gruplar İçi	1163,982	130	8,954		
	Toplam	1216,933	134			
Sosyal	Gruplar Arası	5,448	4	1,362	,181	,948
	Gruplar İçi	976,152	130	7,509		
	Toplam	981,600	134			
Rahatlama	Gruplar Arası	10,214	4	2,554	,423	,792
	Gruplar İçi	785,223	130	6,040		
	Toplam					

	Toplam	795,437	134			
Fizyolojik	Gruplar Arası	52,161	4	13,040		
	Gruplar İçi	1173,572	130	9,027	1,445	,223
	Toplam	1225,733	134			
Estetik	Gruplar Arası	32,253	4	8,063		
	Gruplar İçi	1049,006	130	8,069	,999	,411
	Toplam	1081,259	134			
SZDÖ Toplam	Gruplar Arası	532,720	4	133,180		
	Gruplar İçi	24472,880	130	188,253	,707	,588
	Toplam	25005,600	134			
BEÖYTÖ Toplam	Gruplar Arası	272,163	4	68,041		
	Gruplar İçi	15039,141	130	115,686	,588	,672
	Toplam	15311,304	134			

*p<0,05

Tablo 4.2.6 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin SZDÖ alt boyutları arasında ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre incelendiğinde; SZDÖ alt boyutları arasında ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Aynı şekilde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre incelendiğinden; SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0,05).

Tablo 4.2.7. Katılımcıların Görev Yapılan Yer Değişkenine Yönelik Anova Testi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Psikolojik	Gruplar Arası	21,702	2	10,851		
	Gruplar İçi	1262,269	132	9,563	1,135	,325
	Toplam	1283,970	134			
Eğitimsel	Gruplar Arası	2,008	2	1,004		
	Gruplar İçi	1214,926	132	9,204	,109	,897
	Toplam	1216,933	134			
Sosyal	Gruplar Arası	3,774	2	1,887		
	Gruplar İçi	977,826	132	7,408	,255	,776
	Toplam	981,600	134			
Rahatlama	Gruplar Arası	9,138	2	4,569		
	Gruplar İçi	786,299	132	5,957	,767	,466
	Toplam	795,437	134			
Fizyolojik	Gruplar Arası	1,868	2	,934		
	Gruplar İçi	1223,865	132	9,272	,101	,904
	Toplam	1225,733	134			
Estetik	Gruplar Arası	,373	2	,187		
	Gruplar İçi	1080,886	132	8,189	,023	,977
	Toplam	1081,259	134			
SZDÖ Toplam	Gruplar Arası	59,256	2	29,628		
	Gruplar İçi	24946,344	132	188,987	,157	,855

	Toplam	25005,600	134		
	Gruplar Arası	243,240	2	121,620	
BEÖYTÖ Toplam	Gruplar İçi	15068,064	132	114,152	1,065 ,348
	Toplam	15311,304	134		

*p<0,05

Tablo 4.2.7 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin SZDÖ alt boyutları arasında görev yaptıkları yer değişkenine göre incelendiğinde; SZDÖ alt boyutları arasında görev yaptıkları yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0,05). Aynı şekilde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında görev yaptıkları yer değişkenine göre incelendiğinden; SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında görev yaptıkları yer değişkenine göre anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir (p>0,05).

Tablo 4.2.8. Katılımcıların Günlük Serbest Zaman Süresi Değişkeni ile SZDÖ ve BEÖYTÖ Korelasyon Testi Sonuçları

Boyutlar	Piskolojik	Eğitimsel	Sosyal	Rahtlama	Fizyolojik	Estetik	SZDÖ	BEÖYTÖ
Serbest Zaman Süresi	r ,014	,128	,154*	,011	,124	,132	,119	,011
	p ,873	,140	,044	,897	,153	,127	,170	,903

*p<0.05

Tablo 4.2.8 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin günlük serbest zaman süreleri değişkeninde SZDÖ alt boyutları ile arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ alt boyutlarından olan “Sosyal” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0,05). Diğer alt boyutlara bakıldığında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin günlük serbest zaman süresi değişkeninde SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ ve BEÖYTÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 4.2.9. Katılımcıların SZDÖ ile BEÖYTÖ Toplam Puanları Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Testi Sonuçları

BEÖYTÖ	
SZDÖ Toplam	r ,011
	p ,903

*p<0.05

Tablo 4.2.9 incelendiğinde SZDÖ ile BEÖYTÖ toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde; SZDÖ ile BEÖYTÖ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (p>0,05).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu kısımda, yapılan çalışmadaki demografik bilgilerin içinde bulunduğu kişisel bilgi formunda bulunan yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi dikkate alınarak katılımcıların öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve serbest zaman doyum düzeylerine yönelik bulgular tartışılmış, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Tablo 4.1.1’de katılımcıların tanımlayıcı istatistik sonuçlarına bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip “Görev yapılan yer” değişkeni olmuştur. En düşük ortalamaya sahip ise “Ailedeki çocuk sayısı” olmuştur.

Tablo 4.1.2 incelendiğinde katılımcıların yaş dağılımları incelendiğinde 22-33 yaş arasında 35 kişi (%25,9), 34-45 yaş arasında 78 (%57,8) ve 46-55 yaş arasında ise 22 kişi (%16,3) olduğu bulunmuştur. Bu dağılımda katılımcıların en fazla 34-45 yaş arasında olduğu en az ise 46-55 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu dağılımların sonucunda ise Kastamonu il, ilçe ve köylerinde orta yaşta görev alan beden eğitimi ve spor öğretmenleri, yeni göreve başlamış ve mesleğinin son yıllarına gelmiş olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri sayısından çok olduğunu belirtebiliriz.

Tablo 4.1.3 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet dağılımlarına bakıldığında araştırmanın örneklemini oluşturan 135 kişiden 34’ü (%25,2) kadın, 101’i (%74,8) ise erkeklerden oluşmaktadır. Erkek katılımcıların sayı olarak fazla olmasının sebebi ise üniversiteye girişte erkek öğrencilerin kontenjanları kadınlara göre daha fazla olması ve bu şekilde mezun olan öğrencilerde de erkeklerin sayısı daha fazla olmaktadır. Bu yüzden beden eğitimi ve spor öğretmeni olan erkek sayısı kadınlardan daha fazla olmaktadır.

Tablo 4.1.4 incelendiğinde katılımcıların meslek yılı dağılımlarına bakıldığında 1-11 yıl arasında 65 kişi (%48,1), 12-22 yıl arasında 52 kişi (%38,5) ve 23-30 yıl arasında ise 18 kişi (%13,3) meslek yılını oluşturmaktadır.

Tablo 4.1.5 incelendiğinde katılımcıların spor yılı dağılımlarına bakıldığında 3-17 yıl arasında 65 kişi (%48,1), 18-32 yıl arasında 56 kişi (41,5) ve 33-45 yıl arasında ise 14 kişi (%10,4) spor yılını oluşturmaktadır. Buradaki dağılımların sonucunda beden eğitimi ve spor

öğretmenlerinin göreve başladıkları yıllarda faal olarak spor yapmaya devam ettiğini söyleyebiliriz. Yaşın ve yılların ilerlemesiyle birlikte beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aktif spor hayatlarının azaldığını ve aktif olarak spor yapmadıklarını söyleyebiliriz. Yine bu verilerdeki sonuçlara göre katılımcıların küçük yaşta sporla iç içe olmaları, farklı spor branşlarıyla uğraşmış olmaları ya da meslek hayatının içinde halen sporla uğraşmaları ortaya çıkan sonuçlarda etkin olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4.1.6 incelendiğinde katılımcıların aile gelir düzeyleri dağılımlarına bakıldığında 2000-4515 TL gelir aralığında 32 kişi (%23,7), 4516-7011 TL gelir aralığında 47 kişi (%34,8), 7012-9507 TL gelir aralığında 39 kişi (%28,9) ve 9508-12000 TL gelir aralığında ise 17 kişi (%12,6) aile gelir düzeylerini oluşturmaktadır. Bu dağılımlar sonucunda katılımcıların 4516-7011 TL gelir aralığının yüksek oranda çıkmasının nedeni katılımcıların daha çok devlet kurumunda beden eğitimi ve spor öğretmeni olması neticesiyle maaş aralığı bu şekilde olmaktadır.

Tablo 4.1.7 incelendiğinde katılımcıların ailedeki çocuk sayısı dağılımlarına bakıldığında hiç çocuğu olmayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 33 kişi (%24,4), 1 çocuğu olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 46 kişi (%34,1), 2 çocuğu olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 44 kişi (%32,6), 3 çocuğu olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 11 (%8,1) ve 4 çocuğu olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı ise 1 (%0,7) olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.1.8 incelendiğinde katılımcıların görev yaptıkları yer değişkeninin dağılımlarına bakıldığında İlkokulda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 2 kişi (%1,5), ortaokulda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı 68 (%50,4) ve lisede görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sayısı ise 65 (%48,1) olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçla birlikte beden eğitimi ve spor derslerinin ortaokul ve liselerde ilkokullara göre daha aktif bir şekilde işlendiğinin sonucunu çıkarabiliriz.

Tablo 4.1.9 incelendiğinde katılımcıların günlük serbest zaman sürelerinin “1-3 saat arası” 75 kişi (%55,6) ve “4-6 saat arası” ise 60 kişi (%44,4) olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleğinin vermiş olduğu sorumluluklar ile birlikte farklı etkinlikler içinde olacağı düşüncesiyle bu şekilde tespit edildiğini söyleyebiliriz.

Tablo 4.2.1 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet değişkeni ile yapılan t-Testi sonucunda serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Diğer taraftan serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları incelendiğinde ise cinsiyet

değişkeni yönünden anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Yaşartürk (2019), yaptığı çalışmada cinsiyet durumuna göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında “sosyal” alt boyutunda anlamlı farklılık sonucuna ulaşmıştır ($p<0,05$). Bu anlamlı farklılığın kadın katılımcıların lehine olduğu görülmüştür. Yılmaz (2017), yaptığı bir çalışmada, cinsiyet durumuna göre serbest zaman doyum arasındaki fark incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine ilişkisel olarak serbest zaman doyumunu incelenmiş ve cinsiyet ile serbest zaman doyum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir olmadığı görülmüştür. Ancak Öztaş (2018), yapmış olduğu çalışmada, cinsiyete göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında, “psikolojik” ve “rahatlama” alt boyutlarında anlamlı farklılık sonucuna ulaşmıştır. Anlamlı farklılığın belirlendiği alt boyutlarda kadın katılımcıların ortalama puanları erkeklerden daha yüksek çıktığı görülmüştür. Yaşartürk ve arkadaşları (2018) yaptıkları çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre serbest zaman memnuniyet düzeyleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiye rastlamamıştır ($p>0,05$). Kalfa (2017), yaptığı bir çalışmada, cinsiyete göre serbest zaman doyum düzeylerini karşılaştırdığında, “psikolojik” ile “fizyolojik” alt boyut puanlarında cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Anlamlı farklılığın belirlendiği alt boyutlarda ise erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha yüksek doyum düzeyine sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Yaşartürk ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışmalarında cinsiyet değişkenine göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır ($p>0,05$). Gökçe (2008), yapmış olduğu çalışmada, serbest zaman doyum düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırdığında “rahatlama” ile “fizyolojik” doyum alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit etmiş, diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Diğer taraftan Küçük Kılıç ve arkadaşlarının (2013) yapmış oldukları çalışmada, araştırma grubunun “psikolojik”, “eğitimsel”, “sosyal” ve “rahatlama” alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlamışlarken; Güngörmüş ve arkadaşlarının (2018) yapmış olduğu çalışmada “psikolojik”, “eğitimsel” ve “sosyal” alt boyutlarında cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür. Della Giusta, Jewell ve Kambhampati (2011) tarafından Birleşik Krallık British Household Panel Survey’in 1996-2007 yılları arasındaki verilerinin kullanılarak yapılan kapsamlı çalışmada da yetişkin kadın ve erkeklerin serbest zaman doyum düzeylerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gandelman ve Piani (2013) ve Zappulla ve arkadaşları (2014) tarafından yapılan çalışmalarda ise erkeklerin daha yüksek serbest zaman doyum düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Broughton ve Beggs (2007) tarafından Amerika’da serbest

zaman aktivitelerine katılan 65 yaş üzerinde çalışmada cinsiyete göre serbest zaman doyumunda herhangi bir fark bulunmamıştır. Lapa (2013) tarafından rekreasyon etkinliklerine katılan 397 yetişkinle gerçekleştirilen çalışmada da benzer olarak serbest zaman doyumunda cinsiyete göre anlamlı fark bulunmamıştır. Ngai (2005) tarafından Çin’de 993 katılımcı üzerinde yapılan çalışmada ise erkek katılımcıların serbest zaman doyumunun kadınlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aynı şekilde katılımcıların cinsiyet değişkeni ile ilgili yapılan t-Testi sonucunda beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum toplam puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Cinsiyet değişkenine göre erkek öğretmenlerin tutumu kadın öğretmenlere kıyasla daha olumlu olduğu gözlenmiştir. Benzer şekilde Pehlivan (2004) yapmış olduğu çalışmasında, cinsiyetler açısından istatistiksel bir farka rastlamıştır. Ancak Yuvacı (2015) yapmış olduğu çalışmada, beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyete göre karşılaştırılması sonucu istatistiksel olarak anlamlı farka ulaşılmamıştır.

Tablo 4.2.2 incelendiğinde katılımcıların yaş düzeyine göre serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların yaş düzeylerine göre serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir ilişkiye rastlanmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaşlarının farklı olmasına rağmen serbest zaman doyumları ile tutumları arasındaki benzerlikleri aynı olduğunu söyleyebiliriz. Yaşartürk ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışmada yaş değişkenine göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$). Fakat Öztaş (2018), yapmış olduğu çalışmasında yaş değişkenine göre sadece “estetik” alt boyutunda anlamlı ilişki bulunduğu gözlenmektedir. Diğer alt boyutlarında ve toplam puanlarında ise anlamlı bir farklılığa rastlanmadığı görülmüştür. Gökçe (2008) yapmış olduğu araştırmasında katılımcıların yaş değişkenine göre “psikolojik”, “fizyolojik”, “rahatlama” ve “estetik” alt boyutlarında ve serbest zaman toplam puanlarında anlamlı ilişki bulunduğu sonucu görülmüştür. Benzer şekilde Tekerci (2008) yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların yaş düzeylerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu belirlenmiştir. Yaşartürk (2019), yaptığı çalışmasında yaş durumuna göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$). Brown ve Frenkel (1993) tarafından Kanada’da yapılan çalışmada ise en genç yaş gruplarında serbest zaman doyumunun daha yüksek

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kim (2018) tarafından yapılan çalışmada da serbest zaman doyumunda yaşa göre farklılık olduğu tespit edilmiştir. Yaşartürk ve arkadaşları (2018) yaptıkları çalışmalarında yaş değişkenine göre serbest zaman memnuniyet düzeyleri karşılaştırıldığında “sosyal” ve “estetik” alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0.05$).

Aynı şekilde Tablo 4.2.2 incelendiğinde katılımcıların yaş düzeylerine yönelik beden eğitimi öğretmenliğine yönelik tutumlarının toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Bunun sonucu olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş ortalamalarının, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarındaki ilişki açısından belirleyici bir etkisi olmamıştır sonucuna ulaşabilir. Akbal (2016) yapmış olduğu araştırmasında katılımcıların yaş düzeylerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Fakat Korkmaz (2009) yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların yaş düzeylerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu gözlenmiştir.

Tablo 4.2.3 incelendiğinde katılımcıların meslek yılına göre serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0,05$). Tablo 4.2.3 incelendiğinde aynı şekilde katılımcıların meslek yılına göre serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlar doğrultusunda serbest zaman doyumun meslekteki çalışma yılına göre etkisinin bulunmadığını söyleyebiliriz.

Yine tablo 4.2.3 incelendiğinde katılımcıların meslek yılına göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum toplam puanları incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Kocaer (2018) yapmış olduğu çalışmasında katılımcıların, beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının meslek yılına göre incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 4.2.4 incelendiğinde katılımcıların spor yılına göre serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde; serbest zaman alt boyutlarından “Sosyal”, “Fizyolojik” ve “Estetik” alt boyutlarında anlamlı ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarda ise anlamlı ilişki görülmemiştir ($p>0,05$). Katılımcıların spor yılına göre serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Yaşartürk ve arkadaşları (2018) yaptıkları çalışmalarında spor yılı değişkenine göre serbest zaman memnuniyet düzeyleri karşılaştırıldığında toplam

puanlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0.05$). Bu sonuçlara bağlı olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin meslek hayatlarında sporla uğraşmasının ve spor aktivitelerinin doyumunu arttırdığı sonucuna ulaşılabilir.

Aynı şekilde Tablo 4.2.4 incelendiğinde katılımcıların spor yılına göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum toplam puanları incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin mesleklerindeki zorlu süreçler ve zorlu görevlerinden dolayı spor yıllarındaki ilişkiye nazaran tutumlarını etkilemediğini söyleyebiliriz.

Tablo 4.2.5 incelendiğinde katılımcıların aile gelir düzeyine göre serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde; serbest zaman alt boyutlarından “Eğitimsel” ve “Sosyal” alt boyutlarında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer alt boyutlarında ise anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların aile gelir düzeyine göre serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Yaşartürk (2019), yaptığı çalışmada aile gelir düzeyi durumuna göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında “sosyal” alt boyutunda anlamlı ilişkiye rastlanmıştır ($p<0.05$). Lui ve Li (2018) tarafından yapılan çalışmada ise yüksek gelir düzeyine sahip katılımcıların sosyal, estetik ve psikolojik boyutlarında serbest zaman doyum düzeylerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yaşartürk ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışmalarında aile gelir düzeyi değişkenine göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında toplam ve alt boyut puanlarında anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır ($p<0.05$). Bu sonuçlardan hareketle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin gelir düzeyi arttıkça serbest zaman doyum düzeylerinde de artış olacağını söyleyebiliriz.

Aynı şekilde tablo 4.2.5 incelendiğinde katılımcıların aile gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun toplam puanlarının arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Altuntaş ve arkadaşları (2016) çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine tutumlar aylık gelir değişkenine göre incelendiğinde, aylık gelir değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında aylık gelir değişkeni açısından değerlendirildiğinde belirleyici bir etken değildir sonucuna ulaşabiliriz.

Tablo 4.2.6 katılımcıların, serbest zaman doyum alt boyutlarının puanları ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre incelendiğinde, serbest zaman doyum alt boyutlarında çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Aynı şekilde katılımcıların,

serbest zaman doyum toplam puanları ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre incelendiğinde, serbest zaman toplam puanlarında çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları toplam puanları ailedeki çocuk sayısı değişkenine göre incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları toplam puanlarında çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4.2.7 katılımcıların, serbest zaman doyum alt boyutlarının puanları görev yapılan yer değişkenine göre incelendiğinde, serbest zaman alt boyutlarının görev yapılan yer değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Yine katılımcıların, serbest zaman doyum toplam puanları görev yapılan yer değişkenine göre incelendiğinde, serbest zaman doyum toplam puanları görev yapılan yer değişkenine göre anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Fakat Atasoy (2014) yapmış olduğu araştırmasında serbest zaman doyum alt boyutlarında görev yapılan yer değişkenine göre anlamlı farklılık görülmüştür. Görev olarak yaptığı yerdeki çevresel durumlar ana etken olarak serbest zaman doyumlarında etkili olmaktadır.

Aynı şekilde Tablo 4.2.7’de katılımcıların beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının toplam puanları görev yaptığı yer değişkenine göre incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları toplam puanları görev yaptığı yer değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Benzer şekildeki çalışmada Akbal (2016) araştırmasında araştırma grubunun öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların puan ortalamaları görev yapılan yer değişkeni açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Tablo 4.2.8 incelendiğinde katılımcıların günlük serbest zaman sürelerine göre serbest zaman doyum düzeyleri alt boyutlarıyla arasındaki ilişki incelendiğinde; serbest zaman alt boyutlarından “Sosyal” alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Diğer serbest zaman alt boyutlarında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların günlük serbest zaman sürelerine göre serbest zaman doyum düzeyleri toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlar doğrultusunda serbest zaman süresinin artmasına paralel olarak serbest zamandan alınan doyumda paralel olarak yükseldiğini söyleyebiliriz. Katılımcıların serbest zaman sürelerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun toplam puanlarının arasındaki ilişki incelendiğinde ise anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). Benzer şekilde Kocaer (2018) araştırmasında serbest zaman sürelerine göre beden eğitimi ve spor

öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumları incelendiğinde anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Yaşartürk (2019) yaptığı çalışmada serbest zaman süresi durumuna göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında “sosyal” alt boyutunda anlamlı farklılık sonucuna ulaşılmıştır ($p<0.05$). Yaşartürk ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışmalarında serbest zaman süresi değişkenine göre serbest zaman doyum düzeyleri karşılaştırıldığında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuçlardan hareketle günlük serbest zaman sürelerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumuna bir etkisinin olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 4.2.9 incelendiğinde katılımcıların serbest zaman doyum düzeyleri ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutum arasındaki ilişki incelendiğinde, serbest zaman doyum düzeyleri ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği bu araştırmada; yaş, cinsiyet, meslek yılı, spor yılı, aile gelir düzeyi, ailedeki çocuk sayısı, görev yapılan yer ve günlük serbest zaman süresi olmak üzere 8 tane demografik bilgiye yönelik farklılık ve ilişkinin olup olmadığı incelenmiş ve bunun sonucunda; cinsiyet, spor yılı, aile gelir düzeyi ve günlük serbest zaman süresi değişkenlerine göre anlamlı farklılık ve ilişki bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yönelik tutum ile serbest zaman doyum düzeyleri arasında bir ilişkiye rastlanmamıştır. Cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Spor yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum alt boyutlarına göre “Sosyal”, “Fizyolojik” ve “Estetik” alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Spor yılı değişkenine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum toplam puanlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Aile gelir düzeyine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum alt boyutlarına göre “Eğitimsel” ve “Sosyal” alt boyutlarında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Günlük serbest zaman sürelerine göre beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman alt boyutlarına göre “Sosyal” alt boyutunda anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Sonuç olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin serbest zaman doyum ve mesleğe yönelik tutum düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre farklılık gösterdiği, serbest zaman doyum ile mesleğe yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik yapılan bu çalışmanın neticesinde, literatüre katkı sağlayacağı düşünülen öneriler aşağıda sıralanmaktadır;

- Kastamonu ilinde serbest zamanları iyi bir biçimde değerlendirilmesi açısından rekreasyon uzmanlarının içinde bulunduğu rehberlik birimlerinin açılması sağlanabilir.
- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine sporun içinde olan profesyonel kişiler tarafından konferanslar verilerek öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına yönelik bilgilenmeleri sağlanabilir.
- Spor bilincinin gelişebilmesi ve tüm insanlar tarafından anlaşılabilmesi için kamu spotu oluşturulabilir, TV kanallarında reklam veya filmlerde spora yönelik yayınlar yapılabilir.
- İnsanların olduğu her yerde rekreasyon faaliyetlerinin çeşitliliği ve insanların rekreasyon faaliyetlere katılma düzeyleri ve aldıkları doyum artırılarak kişilerin performanslarında artış sağlanabilir.
- Bu alanda yapılan çalışmaların artması öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun, serbest zaman doyum düzeylerine artmasına ve böylece insanlar tarafından daha iyi anlaşılmasını sağlayarak olumlu yönde bir ilerleme göstereceği düşünülmektedir.
- Bu araştırma farklı illerdeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerine uygulanarak karşılaştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbal, M. (2016). *Beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın.
- Akcan, Z.B. (2010). *Çalışan ve çalışmayan kadınların rekreatif etkinliklerden sportif faaliyetlere katılım düzeylerinin araştırılması (Muğla ili örneği)*. (Yüksek lisans tezi), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Akesen, A. (1984). Türkiye’de ulusal parkların açık hava rekreasyonu yönünden nitelikleri ve sorunları. *İstanbul Üniversitesi Yayını*, İstanbul.
- Akgül, B.M. (2011). *Farklı kültürlerdeki bireylerin boş zaman aktivitelerine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Ankara- Londra Örneği*. (Doktora tezi), Ankara Gazi Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alan, O. (2018). *Edirne il merkezinin rekreasyon faaliyetlerinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Edirne.
- Alay, S. (2000). *Relationship between time management and academic achievement of selected university student*. (Yüksek lisans tezi), Ankara ODTÜ/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Altuntaş, E., A., Kul M., Karataş İ. (2016). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile öz yeterlilikleri arasındaki ilişki. *International Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*.
- Aracı, H. (2001). Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi. *3.Baskı*, Nobel Yayın Dağıtım Yayın No: 222. Ankara.
- Aracı, H. (2006). Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi. Nobel Yayınları. Ankara
- Aracı, H. ve Aracı, Ş. (2014). *Spor bilimleri eğitimi*. Ankara.
- Arıkan, A.N., Göktaş Z., Pepe K., Toy., E. (2006). Sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının araştırılması, Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Mehmet Akif Ersoy Üni. Eğt. Fak. *BESYO 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*. Muğla.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet dönemi ilköğretim programları ve belli başlı özellikleri. *Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Afyon.
- Atasoy, D. (2014). *Beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam doyumu düzeyleri ve serbest zamana yönelik tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon.
- Aşkar, P. ve Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 121, 8-11.
- Aydın, M. (2000). *Kurumlar sosyolojisi*. Vadi Yayınları: Ankara.
- Aydın, O. (2000). *Davranış bilimine giriş*. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1027.332: Eskişehir.

- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Aytaç, K. (1970). İngiltere, İsveç, Fransa ile Federal Almanya'da okul reformları ve okul kuruluş sistemlerinde demokratlaşma temayülleri. *Milli Eğitim Basımevi İstanbul*.
- Balcı, A. (1990). *Zaman yönetimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 23(1). Ankara.
- Balcıoğlu, B., Özbek A., Sungur N., Sivrikaya, K. (2003). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin değer sistemleri ve problem çözmedeki yeterliliklerinin incelenmesi. 3. *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu Kitabı*. 13. Bursa.
- Baltaş, A. (1990). *Stres*. Remzi Kitapevi. İstanbul.
- Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1987). *Başarılı ve sağlıklı olmak için stres ve başarıma yolları*. 5.Baskı, Remzi Kitapevi. İstanbul.
- Başer, S. A. (2009). *Öğretmen niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Bolu.
- Bayer, M.Z. (1974). Memleketimizde tabiatı koruma ve rekreasyon çalışma ve çalışma dışı zamanın planlanması semineri, *O.D.T.Ü Yayınları*, 49-81: Ankara.
- Baysal, A.C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları: İstanbul.
- Beard, J. G., Ragheb. M. G. (1980). *Measuring leisure satisfaction*. journal of leisure research. 12. 20-33.
- Bennet, A. (1992). *Günün yirmi dört saatini yaşamak*. Çeviri: Tahran Yamaç, Cevat Şen Yayınları: Ankara.
- Bilge, N. (1989). *Türkiye'de beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesi*, 1. baskı, Kültür bakanlığı yayınları: Ankara.
- Brotherten, B. (1991). *Konaklama, turizm ve eğlence tanımları: Görüş açıları, problemler ve çıkan sonuçlar*. Turizm'de Seçme Makaleler, 11, 43.
- Broughton, K, Beggs BA, (2007). *Leisure satisfaction of older adults*. Activities, Adaptation & Aging 31, p 1-18.
- Brown BA, Frankel BG, (1993). Activity through the years: Leisure, leisure satisfaction, and life satisfaction. *Sociology of Sport Journal*, 10(1), p. 1-17.
- Bozatay, H. (1998). *Devlet memurlarının rekreatif faaliyetleri üzerine bir araştırma. (Çanakkale İli Uygulaması)*. (Yüksek lisans tezi) Sakarya Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Büyükkaragöz, S. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Mikro Basım Yayın Dağıtım: Konya.

- Canan, İ. (1997). *Vakti en iyi değerlendirme: islam'da zaman tanzimi*. Cihan Yayınları: İstanbul.
- Cenkseven, F. ve Akbaş, T. (2007). Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 43-65.
- Cevahircioğlu, B. (2007). *Efes ile ilk adım basketbol okulları projesine katılan 9-15 yaş grubu çocukların rekreasyon aktivitelerine katılımlarının değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi), Konya Selçuk Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Coleman, R. ve Barries, G. (2000). *Yöneticinin kılavuzu*. (Çev. Mehmet Harmancı) Remzi Kitabevi: İstanbul.
- Çakır, Ö., Erkuş, A., ve Kılıç, F. (2004). Öğretmenlik meslek bilgisi programının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2 (1), 36- 47. Mersin.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 18: 28-37. Ankara.
- Çöndü, A. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Della Giusta M, Jewell SL, Kambhampati US, (2011). Gender and life satisfaction in the UK. *Feminist Economics*, 17(3), p. 1-34.
- Demirel, M. ve Harmandal, D. (2009). Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel etkinliklere katılımlarında engel oluşturabilecek faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, ISSN: 1303-5134, 6(1).
- Demirhan, G., Coşkun, H. ve Altay, F. (2002). Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27(123), 35 – 41.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Doğan, T. (2006). Üniversite öğrencilerinin iyilik halinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 120-129.
- Du Cap, M. C. (2002). *The perceived impact of the acadia advantage program on the leisure lifestyle and leisure satisfaction of the students at acadia university*. Master Thesis. Acadia University., Ottawa, ss. 139.
- Dumazedier, J. (1990). *Boş zaman ve kültür*. Çeviri: E. Topbaş, Ankara Türk Yurdu Dergisi, 38. Ankara.
- Eren, E. (1993). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul Üniversitesi Yayını: İstanbul.
- Erenci, T. (2006). *“Bir üniversite yerleşkesinde rekreasyon ihtiyacı ve planlanması, (Umuttepe örneği)”* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kocaeli.
- Erdem, R. ve Kaya, S. (1998). *Zaman yönetimi*. Çağdaş Yerel Yönetimler, 7(2). İstanbul.

- Erdem, R. (1999). *Yöneticiler için zaman yönetimi*. Modern Hastane Yönetimi Dergisi, 3(7), 26-31.
- Erdoğan, İ. (1999). İşletmelerde hayal kırıklığı ve iş tatmini, işletme yönetiminde örgütsel davranış. *İ.Ü.İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (12).
- Erhan, E. (2009). *Doğu Anadolu bölgesi il merkezlerinde beden eğitimi dersinin işlenebilirliği, beden eğitimi öğretmenlerinin sorunları ve bunların öğrenci tutumları üzerine etkisi*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*, s. 112, İstanbul.
- Erkuş, A. (2000). *Bilimsel araştırma sarmalı*. s. 200. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde program geliştirme*. 3. Baskı: Ankara.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. (2000). How to design and evaluate research in education (4th ed.). NY: McGraw-Hill.
- Gandelman, N. ve Piani, G. (2013). Quality of life satisfaction among workers and non-workers in Uruguay. *Social indicators research*, 111(1), p. 97-115.
- Gökçe, H. (2008). *Serbest zaman doyumunun yaşam doyum ve sosyo-demografik değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Denizli.
- Gökçe, H, Orhan K. (2011). Serbest zaman doyum ölçeğinin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 22: 139-145.
- Gülüm, V. (2008). *Adana ilindeki beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim okullarında uygulanmakta olan beden eğitimi öğretim programına yönelik görüşlerin değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi. Adana.
- Güney, S. (2000). *Davranış bilimleri*. Nobel Yayın Dağıtım, 2. Baskı. Ankara.
- Güngörmüş, H.A., Sarol, H., Kara, F.M. (2018). *Üniversite öğrencilerinde serbest zaman tutumu ve tutkunluk düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Manisa.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). *Serbest zaman ve rekreasyon yönetimi*. Detay Yayıncılık: Ankara.
- Hacıoğlu, N, Gökdeniz, A, Dinç, A, (2015). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*. Detay Yayıncılık: Ankara.
- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Hawkins, B., Foose, A. K. and Binkley, A. L. (2004). Contributions of leisure to the life satisfaction of older adults in Australia and the United States. *World Leisure Journal*, 46(2), 4-12.
- Hazar, A. (2003). *Rekreasyon ve animasyon*. Detay Yayıncılık: Ankara.
- Howe NE. (2002). The Origin Of Humor, Medical Hypotheses. 59(3): 252-254.
- Hünük, D., Demirhan, G. (2003). İlköğretim sekizinci sınıf, lise birinci sınıf ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*. 14(4). S: 175-184.

- Iso-Ahola, S. E. & Weissinger, E. (1987). "Leisure and Boredom". *Journal of Social and Clinical Psychology*, 5(3), 356–364.
- İnal, A.N. (2015). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Nobel Yayınları: Ankara.
- İnceoğlu, M. (2004). *Tutum algı iletişim*. Elips Kitap: Ankara.
- İpek, C. ve Bayraktar, Ş. (2004). Aday öğretmenlerin fen bilimleri ve sosyal bilimlere bakışları. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 35-50.
- Jackson, S. and Scott, S. (1999). *Risk and sociocultural theory: New Directions and Perspectives*.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1992). *İnsan ve insanlar*. Evrim Basım Yayım: İstanbul.
- Kalfa, S. (2017). *Spor bilimleri ve eğitim fakültesi öğrencilerinin yaşam doyumu ve serbest zaman doyumunun incelenmesi* (Uşak Üniversitesi örneği). Yüksek Lisans Tezi. Muğla.
- Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme kavram kapsam ve bir araştırma*. Seren Ofset, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon*. 4. Baskı, Ankara.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. Bağırhan Yayinevi, Ankara.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. Gazi Kitabevi: Ankara.
- Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon: serbest zamanları değerlendirme*. Gazi Kitabevi: Ankara.
- Karcioğlu, F. (2009). *Örgütsel iletişim ve iş tatmini ilişkisi, bir uygulama*. Yönetim Dergisi, 20 (59-61).
- Kaya, A.M. (2011). *Üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlere yönelik tutumları ve boş zaman motivasyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kelly, J. R. (1990). *Leisure prentice hall*. Englewood Clieffs. New Jersey. Ss.440.
- Kılıç, S. K., Atasoy, K. L., Gürbüz, B., Öncü, E. (2013). Rekreasyonel tatmin ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), s. 56-70. İstanbul.
- Kır, R. (2012). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve davranışları*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
- Kızılkaya, A. (2009). *Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Kim, SH, (2018). The effect of life sports participation of life sports athletes in mungyeong city on life satisfaction. *Journal of Convergence for Information Technology*, 8(1), p. 123-130.
- Kline, R. B., (2011). *Principles and practice of structural equation modelling*. 3rd Edition, Guilford Press: New York.

- Kocaer, G. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenleri ve adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, serbest zaman ilgilenim ve rekreasyon faaliyetlerine yönelik fayda düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Bartın İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın.
- Korkmaz, G., (2009). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesini algılama düzeyleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Adana.
- Köker, S. (1991). *Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeylerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Kraus, R. (1971). *Recreation and leisure in modern society*. Appleton-CenturyCrofts, ss.493.
- Lapa TY, (2013). Life satisfaction, leisure satisfaction and perceived freedom of park recreation participants. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 93, s. 1985-1993.
- Liu, B, Li, L. (2018). A study on the well-being and the leisure satisfaction of zhuhai residents. *advances in social science, education and humanities research*, 283, P. 708-711.
- Lu, L. and HU, C. H. (2005). Personality leisure experiences and happiness. *Journal of Happiness Studies*. 6: 325–342s.
- Lysyk, M., Brown T. G., Rodriguez E., McNally J., Loo K (2002). *Translation of the leisure satisfaction scale into French: A Validation Study*. Occupational Therapy International, Whurr Publishers Ltd. 9(1), 76–89.
- Mannell, R.C., Zuzanek J. ve Larson R. (1998). *Leisure states and “Flow” experiences: testing perceived freedom and intrinsic motivation hypotheses*.
- Meyer, H.D., Brigtbill, C.K. and Sessoms, H.D. (1970). *Community recreation a guide to its organization*. Virginia, USA.
- Nahavandi, (1997). *Afsaneh. the art & science of leadership*. Arizona State University Ycst, Prentice Hall, Upper Saddle River.
- Ngai, VT, (2005). *Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China*. Leisure Studies, 24(2), p. 195- 207.
- Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). *Tüketici davranışı*. Mediacat Kitaplar: İstanbul.
- Önal, A. (2007). *Ev hanımlarının rekreasyon faaliyetlerine katılımlarının ve beklentilerinin tespiti*. (Yüksek lisans tezi), Sakarya Üniversitesi/Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M. ve Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, IX (2), 221-232.
- Özer, M. ve Karabulut, Ö. Ö. (2003). *Yaşlılarda yaşam doyumu*. Geriatri. 6(2), 7274.

- Özer, B., Gelen, İ. ve Öcal, S. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerin boş zaman değerlendirme alışkanlıklarının günlük problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), s. 235-257.
- Özen, Y. ve Gül, A. (2007). *Sosyal ve eğitim bilimleri araştırmalarında evren örneklem sorunu*. KKEFDI/OKKEF, 15.
- Özgen, C. (2002). *Etkili zaman yönetimi*. Bilkent Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Özmen, Ö. (1999). *Çağdaş sporda eğitim üçgeni*, Bağırhan Yayinevi, 2. Baskı: Ankara.
- Öztaş, İ. (2018). *Farklı kurumlarda çalışan memurların serbest zaman doyum ve mutluluk düzeylerinin belirlenmesi (Kırıkkale Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Ağrı.
- Pate, R., Corbin, C. & Pangrazi, B. (1998). Physical activity for young people. *President's Council On Physical fitness and Sports Research Digest*, 3 (3), 1-6.
- Pearson, Q., (1998). Job satisfaction, leisure satisfaction and psychological health. *The Career Development Quarterly*, 46. 416-426.
- Pehlivan, K. B. (2004). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve okul tutumları arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*; 14(4): 211- 218.
- Russell J. (1990). The preschooler's understanding of the causes and consequences of emotion. *j.1467-8624.1990.tb03571*.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe yönelik tutumları, *XII. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Semerci N. ve Semerci Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 1, 137-146. Elazığ.
- Silah, M. (2005). *Endüstride çalışma psikolojisi*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Sucuoğlu, A. (1993). Öğretim kurumlarında beden eğitimi ve spor. *Eğitim Kurumlarında beden eğitimi ve spor II. Ulusal Sempozyumunda sunuldu*. Manisa.
- Sunay, H. (2009). *Spor yönetimi*. Gazi Kitapevi: Ankara.
- Şimşek, M. Ş., Çelik, A., Soysal, A. (2009). *Zaman yönetimi ve yönetsel zamanda etkinlik*. Gazi Kitapevi. Ankara.
- Tamer, K. Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi sporda öğretim yöntemleri*. Ada Matbaacılık Ltd. Şti S.3 Ankara.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.
- Tekerci, H., (2008). *Farklı okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mesleki doyumlarının ve tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Tekışık, H. (1986). *Türkiye’de öğretmenlik mesleği ve sorunları*. Çağdaş gelişmeler ışığında Türkiye’de eğitim fakültelerinin yeri ve rolü uluslararası sempozyumu. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 17-19 Kasım: Ankara.

- Temizkan, M. (2008). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 461-486.
- Tezcan, M. (1994). *Boş zamanların değerlendirilmesi sosyolojisi*. Atilla Kitabevi. Ankara.
- Tezcan, M. (1982). *Sosyolojik açıdan boş zamanların değerlendirilmesi*. A.Ü. Yayını: Ankara.
- Toksöz, İ. (1991). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi IV*, Ders Notları: Edirne.
- Torkildsen, G. (2005). *Leisure and recreation management, 5th Ed*. London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
- Torkildsen, G. (2011). *Sport and leisure management*. P. Taylor (Ed), USA: Simultaneously Published.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
- Tutal, Y. (2004). *Öğretmenlerin boş zamanlarını değerlendirme biçimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Tuzgöl, Dost, M. (2006). Subjective well-being among university students. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 188-197. Ankara.
- Ünlü, H. (2011). *Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi*. Aksaray Üniversitesi. Aksaray.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 45, 109-127. Malatya.
- Vara, Ş. (1999). *Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyumunu ve genel yaşam doyumunu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Veblen, T. (2005). *Aylak sınıfın teorisi*, (Çev. Z. Gültekin ve C. Atay). Babil Yayınları: İstanbul.
- Wang, E.S.T., Chen, L.S., Lyin, J.Y.C., Wang, M.C. H. (2008). The relationship between leisure satisfaction and life satisfaction of adolescents concerning online games, *Libra Publishers*. S.43. ss 169. San Diego.
- Yanık, M., Çamlıyer, H. (2013). Ortaöğretimde beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 691-705.
- Yaşartürk, F. (2019). Analysis of the relationship between the academic self-efficacy and leisure satisfaction levels of university students. *Journal of Education and Training Studies Vol. 7, No. 3*.
- Yaşartürk F., Akyüz H., Karataş İ., Türkmen M. (2018). The relationship between free time satisfaction and stress levels of elite-level student-wrestlers. *Education Sciences*.

- Yaşartürk F., Akyüz H., Gönülateş S. (2019). The investigation of the relationship between university students' levels of life quality and leisure satisfaction. *Universal Journal of Educational Research* 7(3): 739-745.
- Yaylacı, F. (1998). *İlköğretim okulları beden eğitimi dersi programı ve uygulamalarının değerlendirilmesi*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Malatya.
- Yazıcı, M. (1998). *Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme anlayış ve alışkanlıkları üzerine karşılaştırmalı bir araştırma*. (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yetim, A. (2000). *Sosyoloji ve spor*, Ankara.
- Yılmaz, İ.Ö. (2017). *Serbest zaman doyumu ve kişilik envanteri arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik bir alan çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Yuvacı, H. (2015). *Sınıf ve beden eğitimi öğretmenliği mezunu öğretmenlerinin beden eğitimi mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Bolu.
- Zappulla, C, Pace, U, Cascio, VL, Guzzo, G, & Huebner, ES, (2014). Factor structure and convergent validity of the long and abbreviated versions of the Multidimensional Students' Life Satisfaction Scale in an Italian sample. *Social Indicators Research*, 118(1), p. 57-69.
- Zorba, E. (2004). *Muğla üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu rekreasyon bölümü 2. çalışma grubu toplantısı raporu*. Muğla.
- Zorlu, E. (1973). *Boş zamanlar sorunu*. Gençlik Lideri El Kitabı, Ankara: GSB Yayını.

EKLER

Ek 1.

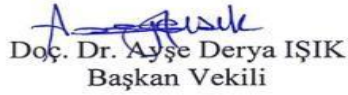
ETİK KURUL RAPORU

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimleri Etik Kurulu
ONAY BELGESİ

Protokol No:	2019-119
Araştırmanın Başlığı:	“Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumları ile Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”
Proje Yürütücüsü:	Erdem ERDEMLİ
Başvuru Formunun Geliş Tarihi:	02.05.2019
Karar Tarihi:	07.05.2019

Başvuru dosyasında etik sorun oluşturabilecek sorular/maddeler, süreçler ya da unsurlar bulunmadığından ETİK KURUL ONAY belgesinin verilmesine oy birliği ile karar verilmiştir.

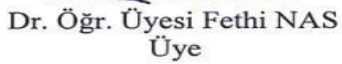

Prof. Dr. Aslı YAZICI
Başkan

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Başkan Vekili

Prof. Dr. Şaban ESEN
Üye

Doç. Dr. Fatma
BAĞDATLI ÇAM
Üye
(İzinli)

Dr. Öğr. Üyesi Bilge SULAK AKYÜZ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Fethi NAS
Üye

Ek 2.

Ek 2.

SERBEST ZAMAN DOYUM (SZDÖ) ÖLÇEK İZİNİ

Serbest Zaman Doyum Ölçeği Gelen Kutusu x

Erdem Erdemli <erdemli.erdem37@gmail.com> 10 Ara 2018 01:40 ☆ ↶ ⋮
Alici: hsyngkc ▾
Sayın Hüseyin Hocam

Hocam merhabalar, ben Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Erdem ERDEMLİ.

Hocam bir projemde kullanmak üzere araştırmalarımı yaparken Serbest Zaman Doyum Ölçeğini sizin Türkçeye çevirdiğinizi makaleniz ile öğrendim. Bu yüzden size bu ölçek ile ilgili birkaç şey danışmak istiyorum.

Hocam projemde 'Serbest Zaman Doyum Ölçeği'ni sizden temin edebilme imkanım var mı onu öğrenmek için rahatsız ediyorum. Eğer izniniz olursa ve bana bu konuda yardımcı olabilirsiniz, tezimde bu ölçeği kullanmak istiyorum.

Sayın hocam şimdiden cevaplarınız için teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Saygılar.

Hüseyin GÖKÇE 11 Ara 2018 15:12 ☆
Ölçeği kullanmanızda bir sakınca yoktur, üçüncü şahıslarla paylaşmamanızı, her konuda soru sorabileceğinizi hatırlatmak isterim. Başarılar dilerim... -- Dr. H

Ek 3.

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ (BEÖYTÖ) İZİNİ

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutum ölçeği hakkında

Gelen Kutusu x

Erdem Erdemli <erdemli.erdem37@gmail.com>

17 Ara 2018 Pzt 17:58

Alıcı: unlu68 ▾

Sayın Hüseyn Hocam

Hocam merhabalar, ben Bartın Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencilerinden Erdem ERDEMLİ.

Hocam bir tezimde kullanmak üzere araştırmalarımı yaparken Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutum ölçeğini sizin makaleniz ile öğrendim. Bu yüzden size bu ölçek ile ilgili birkaç şey danışmak istiyorum.

Hocam tezimde 'Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutum ölçeği'ni sizden temin edebilme imkanım var mı onu öğrenmek için rahatsız ediyorum. Eğer izniniz olursa ve bana bu konuda yardımcı olabilirsiniz, tezimde bu ölçeği kullanmak istiyorum.

Sayın hocam şimdiden cevaplarınız için teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Hüseyin Ünlü <unlu68@gmail.com>

18 Ara 2018 Sal 13:23

Alıcı: ben ▾

Merhaba Erdem

Ölçeği çalışmalarında kullanabilirsin. Ölçek ve makalesi, ayrıca konu ile ilgili diğer çalışmalarımı da gönderiyorum.

Ek 4.

KİŞİLİK ENVANTERİ ÖLÇEĞİ

Bu çalışmanın amacı, Kastamonu ilindeki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin beden eğitimi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve serbest zaman doyum düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Ankette bulunan sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir. İlgı ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Kişisel Bilgi Formu

Yaş: .....

Cinsiyet: Kadın Erkek

Meslek yılınız: .....

Kaç yıldır spor yaptınız: .....yıl

Aile geliriniz (Toplam): ..... TL

Ailedeki çocuk sayısı: .....

Görev yapılan yer:

İlkokul Ortaokul Lise

Günlük serbest zaman süreniz: ..... saat

Ek 5.**SERBEST ZAMAN DOYUM ÖLÇEĞİ (SZDÖ)**

Açıklama: Aşağıda 24 cümle sıralanmıştır. Durumunuza en uygun ifadenin altındaki boşluğu işaretleyiniz.		Neredeyse hiç doğru değil	Nadiren Doğru	Bazen doğru	Çoğu kez doğru	Neredeyse her zaman doğru
		1	2	3	4	5
1	Serbest zaman aktivitelerim bana çok ilginç gelir.					
2	Serbest zaman aktivitelerim kendime güvenmemi sağlar.					
3	Serbest zaman aktivitelerim bana başarı hissi verir.					
4	Serbest zaman aktivitelerimde birçok farklı beceri ve yeteneğimi kullanırım.					
5	Serbest zaman aktivitelerim, etrafımdakiler hakkında bilgimi artırır.					
6	Serbest zaman aktivitelerim, yeni şeyler deme fırsatı sunar.					
7	Serbest zaman aktivitelerim kendimi tanımama yardımcı olur.					
8	Serbest zaman aktivitelerim diğer insanlar hakkında bir şeyler öğrenmeme yardımcı olur.					
9	Serbest zaman aktivitelerim sayesinde diğer insanlarla sosyal etkileşim bulunur.					
10	Serbest zaman aktivitelerim diğer insanlarla sosyal etkileşimde bulunurum.					
11	Serbest zaman aktivitelerim sırasında tanıştığım insanlar arkadaş canlısıdır.					
12	Serbest zamanlarda, serbest zaman aktiviteleri yapmaktan çok zevk alan (hoşlanan) insanlarla ilişki kurarım.					
13	Serbest zaman aktivitelerim rahatlamama yardımcı olur.					
14	Serbest zaman aktivitelerim stresimi hafifletmeye yardımcı olur.					
15	Serbest zaman aktivitelerim, duygusal olarak iyi olmama katkıda bulunur.					
16	Serbest zaman aktiviteleriyle kolayca meşgul olurum, çünkü onları yapmayı severim.					
17	Serbest zaman aktivitelerim fiziksel olarak zorlayıcıdır.					
18	Fiziksel formumu geliştiren serbest zaman aktiviteleri yaparım.					
19	Beni fiziksel olarak yenileyen serbest zaman aktiviteleri yaparım.					
20	Serbest zaman aktivitelerim sağlıklı kalmama yardımcı olur.					
21	Serbest zaman aktivitelerim meşgul olduğum yerler ya da alanlar ferah ve temizdir.					
22	Serbest zaman aktivitelerim meşgul olduğum yerler ya da alanlar ilgi çekicidir.					
23	Serbest zaman aktivitelerim meşgul olduğum yerler ya da alanlar güzeldir.					
24	Serbest zaman aktivitelerim meşgul olduğum yerler ya da alanlar iyi dizayn edilmiştir.					

Ek 6.**BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ
(BEÖYTÖ)**

		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
19. Yetiştirdiğim öğrencilerin iyi birer sporcu olmaları, sporu sevmeleri ve ileriki yaşamlarında da spor yaptıklarını görmek beni mutlu eder.					
24. Beden eğitimi öğretmenlik formasyonumu ve niteliklerimi geliştirmek için elimden geleni yapmak isterim.					
10. Beden eğitimi öğretmenliğinin öğrencilere dostluk, kardeşlik, sportmenlik vb. erdemleri öğretebilmek için iyi bir meslek olduğunu düşünüyorum.					
17. Beden eğitimi öğretmenliği mesleğini sporun içinden geldiğim için seviyorum.					
16. Benden yeni bir meslek seçmem istense hiç tereddütsüz yine beden eğitimi öğretmenliği mesleğini seçerdim.					
7. Benim için en uygun mesleğin beden eğitimi öğretmenliği olduğuna inanıyorum.					
5. Toplum karşı olan sorumluluğumu beden eğitimi öğretmeni olarak daha iyi yerine getirebilirim.					
25. Tüm öğrenim hayatım boyunca beden eğitimi öğretmeni olmak istedim.					
1. Beden eğitimi öğretmenliği ile ilgili her şey ilgimi çeker.					
23. Aslında beden eğitimi öğretmeni olmaktan ziyade sporunda içinde olmak beni beden eğitimi öğretmenliğine yönlendiriyor.					
4. Boş zamanlarımda beden eğitimi ve sporla (öğretmenliğiyle) ilgili çalışmalar yaparım.					
21. Çocuklarla birlikte olmanın onlarla aynı ortamı paylaşmanın ve onlara bir şey öğretmenin yerini hiç bir şey tutmaz.					
8. Beden eğitimi öğretmenliğinin toplumdaki değerini kaybettiğini düşünüyorum.					
14. Beden eğitimi öğretmenin ders dışında da yerine getirmesi gereken oldukça fazla sorumluluklar bulunmaktadır bu beni korkutuyor.					
2. Mümkün olsa beden eğitimi öğretmenliği yerine başka bir mesleği seçerdim.					
12. Başka imkânım olsa beden eğitimi öğretmeni olmak istemezdim.					
18. Beden eğitimi öğretmenliği mesleğini bölümü kazanmak kolay olduğu için seçtim yoksa seçmezdim.					
6. Sürekli sporla iç içe olmayı gerektirdiği için beden eğitimi öğretmenliğine karşı soğuk duruyorum.					
22. Beden eğitimi öğretmenliği bilginin yanı sıra sportif yeteneklerde isteyen bir meslektir, bu beni endişelendiriyor.					
11. Okuldaki diğer öğretmenlerle kıyaslandığında beden eğitimi öğretmenliği, diğer branş öğretmenlerinden daha az önemlidir.					
13. Beden eğitimi öğretmeni olamayacağımı düşünmek beni beden eğitimi öğretmenliğinden soğutuyor.					
3. Beden eğitimi öğretmenliği bölümünü iş garantisi olduğu için seçtim, yoksa seçmezdim.					
15. Beden eğitimi öğretmenliği mesleğinde özellikle mesleğin ilk yıllarının zor geçeceğini düşünüyorum.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı: Erdem ERDEMLİ

Doğum Yeri ve Tarihi: Kastamonu / 14/08/1991

Eğitim Durumu

Lisans: Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor ve Yüksekokulu Antrenörlük Eğitimi Bölümü, (2012-2016).

Formasyon: Bartın Üniversitesi, Pedagojik Formasyon (2016).

Yüksek Lisans: Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Spor Öğretimi Anabilim Dalı, (2016-2019).

Yüksek Lisans Alanı: Rekreasyon.

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce

Faaliyetler /Yayımlar

1. Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor ve Yüksekokulu 1. Kademe Kort Tenis Antrenörlüğü Yardımcı Uzmanlık Antrenörlük Belgesi. (2014).
2. Türkiye Futbol Federasyonu İl Hakemliği Lisansı (2010).
3. Bocce Bowling ve Dart Federasyonu Bocce 1. Kademe Lisansı, Bartın (2012).
4. Bocce Bowling ve Dart Federasyonu Dart 1. Kademe Lisansı, Bartın (2015).
5. Kastamonu Tedaş Spor Basketbol Lisansı , Kastamonu, (2005-2010).
6. Bartın Üniversitesi, Beden Eğitimi Spor ve Yüksekokulu 3. Kademe Basketbol Antrenörlük Belgesi. (2016).
7. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi Katılım Belgesi (2019).

İş Deneyimi

Kastamonu ilinde açılan Türkiye Futbol Federasyonu aday hakemlik kursuna katıldım ve başarı göstererek HİF hakem lisansını almaya hak kazandım. (2009).

Kastamonu ilinde Türkiye Futbol Federasyonu İl Hakemliği Lisansını almaya hak kazandım. (2010).

Bartın Üniversitesi, Bayan Basketbol Takımı, Basketbol Takım Antrenörü olarak görev yaptım. (2017).

Bartın Üniversitesi, Bayan Basketbol Takımı, Basketbol Takım Antrenörü olarak Basketbol Ünilig de görev aldım. (2017).

Bartın Üniversitesi, Bayan Basketbol Takımı, Basketbol Takım Antrenörü olarak gruplarda 3. olarak başarı elde ettim. (2018).

Kastamonu'da düzenlenen U-17 Yaş Türkiye Futbol Şampiyonasında hakem olarak görev yaptım. (2010).

Bartın, Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesinde Ücretli Öğretmen olarak görev aldım. (2017).

Bartın, Bartın Anadolu Lisesinde Stajyer olarak Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olarak görev aldım. (2016).

Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Serbest Zaman Doyum ile Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi adlı çalışmamın sunumunu başarılı bir şekilde tamamlayıp katılım belgesini aldım. (2019).

İletişim

E-mail: erdemli.erdem37@gmail.com

Tarih: 03/09/2019